

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Muži a ženy jako téma filozofické antropologie a psychologie: k rozdílům
v myšlení a komunikaci

Martina Böhmová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra filozofie

Studijní program Humanitní studia

Studijní obor Humanistika

Bakalářská práce

Muži a ženy jako téma filozofické antropologie a psychologie:
k rozdílům v myšlení a komunikaci

Martina Böhmová

Vedoucí práce:

PhDr. Jaromír Murgaš, CSc.

Katedra filozofie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

Chtěla bych tímto poděkovat PhDr. Jaromíru Murgašovi, CSc. za cenné rady, připomínky a trpělivost během jejího zpracování.

Obsah.....	1
Úvod.....	2
Hlavní uvedení autoři.....	2,3
Příčiny rozdílů mezi muži a ženami – F. Vyskočil.....	4
Výsledky výzkumů manželů Peaseových a J. Graye.....	13
Jan Poněšický: Srovnání ženských a mužských vlastností.....	31
Carol Gilligan: Vztah ženy a muže.....	33
Milan Machovec: Rehabilitace „světa ženy“ v životních postojích mužů.....	34
Porovnání zjištěných poznatků jednotlivých autorů.....	35
Závěr	37
Resume.....	38
Seznam využití literatury a zdrojů.....	39

1 Úvod

Cílem této práce je popsat fyziologické odlišnosti v mozcích žen a jaký vliv mají tyto rozdíly na jednání a komunikaci obou pohlaví. Dále se zaměřuji na porovnání těchto poznatků s poznatky Allana a Barbary Peaseových, Johna Graye a dalších autorů. Účelem práce je porovnat a přehledně podat odlišnosti v myšlení, verbalizaci a komunikaci jak u mužů, tak u žen. Použitými metodami jsou analýza, komparace a interpretace textů.

Ve druhé kapitole uvádím stručný přehled nejvýznamnějších, zde uváděných autorů. Ve třetí kapitole se věnuji příčinám rozdílů mezi muži a ženami. Jednotlivými podobami zmiňovaných rozdílů se zabývám v kapitole čtvrté. V páté kapitole se soustřeďuji na výsledky výzkumů manželů Peaseových a J. Graye. V kapitole šesté se zabývám dalším z autorů Janem Poněšickým a jeho srovnáním ženských a mužských vlastností. Sedmá kapitola je věnovaná Carol Gilligan a jejímu pojetí vztahu ženy a muže. V osmé kapitole se zabývám tématem Rehabilitace „světa ženy“ v životních postojích mužů autora Milana Machovce. Devátá kapitola obsahuje porovnání zjištěných poznatků jednotlivých autorů. Desátá kapitola obsahuje závěr a jedenáctá cizojazyčné resumé. Na konci práce je umístěn Seznam využitých literatury a zdrojů.

2 Hlavní uvedení autoři

2.1 prof. RNDr. František Vyskočil, DrSc.

František Vyskočil je český neurofyziolog, profesor fyziologie a farmakologie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Nyní působí na Oddělení neurobiologie, Katedra fyziologie živočichů a člověka, Přírodovědecká fakulta UK v Praze a ve Fyziologickém ústavu Akademie věd ČR. Je členem The Physiological Society, London, Cambridge a zakládajícím členem Učené společnosti České republiky. Je profesorem na několika zahraničních univerzitách (University of California, San Francisco (USA), Kazaňská lékařská universita aj.) a od r. 2010 je emeritním členem Akademie věd České republiky. Je autorem a spoluautorem 450 publikací, z toho 180 v mezinárodních časopisech vč. časopisu Nature.¹

¹[citováno 16. 4. 2014]. Dostupné z:http://cs.wikipedia.org/wiki/Franti%C5%A1ek_Vysko%C4%8Dil

2.2 Allan a Barbara Peaseovi

Allan a Barbara Peaseovi jsou mezinárodně proslulými odborníky v oblasti lidských vztahů a komunikace. Jsou autory několika bestsellerů, jichž se prodalo jedenáct milionů výtisků.² Peaseovi jsou rodilí Australané, žijící v Londýně.

2.3 John Gray

John Gray je jedním z nejúspěšnějších autorů současnosti. Jeho knihy se zabývají vztahy mezi mužem a ženou ... Autor vychází ze své dlouholeté práce s jednotlivci i dvojicemi na svých seminářích a ukazuje nám nový směr. Poskytuje informace potřebné k vytvoření a uchování láskyplného a vzájemně uspokojivého vztahu.³

3 Příčiny rozdílů mezi muži a ženami

Rozdílům mezi muži a ženami se ve svých článcích podrobně věnuje prof. RNDr. František Vyskočil, DrSc. Jako hlavní uvádí rozdíly endokrinnologické, tj. působení hormonů, a neurofyzilogické, tj. odlišná stavba a nastavení mozku. Výsledkem je, že podněty přicházející z okolního světa vnímají muži a ženy odlišně, a to jak v okamžiku zaznamenání informací, tak při výsledku jejich zpracování. Vyskočil ale upozorňuje, že dané procesy nemusí nutně platit pro zástupce obou pohlaví bez výjimky a dodává následující údaje: asi 15 – 20% mužů se narodí s „ženským“ mozkiem a asi 10% žen naopak s „mužským“. Neopomíjí ani úlohu výchovy, již působením lze ovlivňovat dané dispozice. Proto, hodnotí – li se nějaká osoba, je přesnější hovořit o tíhnutí k jednomu či druhému modu chování, které obvykle v raném věku podporují rodinní příslušníci či další zúčastnění.

Vyskočil se obrací do minulosti a podotýká, že charakter života v preindustriální éře nenabízel možnost věnovat se podrobným analýzám partnerských vztahů a společnosti uznávaly zejména pravidlo oboustranně výhodného obchodu (zkr. OVO). Obdobné bylo i soužití muže a ženy v rámci rodiny. Porovná – li se dávný stav se současným, dnešní situace je odlišná v tom, že dřívější cíl přežít s využitím výhod obou pohlaví již není prvořadý, lidé chtějí nalézt u svých partnerů „pochopení“, „souznění duší“, „lásku za hrob“, „vášeň“, „naplnění“ atp.

² PEASE, Allan a Barbara. *Proč muži lžou a ženy pláčou*. 1. vyd. Přel. Marta Rottová. Brno : Jiří Alman, 2009. Edice Cesta k poznání. ISBN 80-86135-34-9. S. 363.

³ GRAY, John. *Mars, Venuše a jejich vztahy. Smír s opačným pohlavím*. Přel. Václav A. Černý. Praha : Práh a Knižní klub, 1996. ISBN 80-85809-32-X (Práh). ISBN 80-7176-323-3 (Knižní klub). Zadní strana.

K otázce zanikajících manželství Vyskočil poukazuje na jednu ze zásadních příčin: mnoho běžných lidí nemá dostatečné vědomosti o primárních fyziologických odlišnostech mezi ženou a mužem, odlišnostech jejich myšlení a cítění, jež při komunikaci nelze nikdy opomíjet. Důsledkem je, že se, coby partneři, nutně dopouští omylů ve svých vztazích a 70% monogamních svazků se stává nefunkčními.

Vyskočil též hovoří o zákonu zachování druhu, jenž je platný i pro člověka, a proto usiluje o opakovanou produkci potomstva. K tomuto účelu slouží v lidském organismu pohlavní hormony, ale rovněž odlišnosti mezi pohlavími určené genetickou výbavou.

Co je však neopominutelné a Vyskočil nezapomíná dodat, že rozdíly po fyzické a duševní stránce s sebou nesou prospěch pro muže i ženy, kteří jsou takoví právě proto, aby se doplňovali. Ani skutečnost, že žena od určité doby musí zastávat úlohu matky, neznamena, že by měla zaujmout nižší postavení.

Z výše zmíněného vyplývá, že odlišnosti jsou zapříčiněné hlavně rozdílnou anatomií a fyziologií. Od nich se odvíjí nestejná role ženy a muže během jejich soužití.⁴

4 Podoby rozdílů mezi muži a ženami

4.1 Zrak a orientace v prostoru

Opět se obrací do historie a ukazuje na příkladu všedního dne mužů – lovců. Jejich prvořadými aktivitami bylo obstarávání potravy a zbavování se protivníků. Když se jim nevěnovali, trávili čas u ohně, popíjeli, povídali si mezi sebou a zároveň nekriticky upozorňovali na svou srdatost, prováděli údržbu nástrojů a zbraní. Jejich mozek v této poklidné době nijak výrazně nepracoval.

K tomu, aby muži zvládli obstarat vhodnou potravu, byla nezbytná orientace na dálku.⁵ Vyskočil upřesňuje: „Tomu fyziologicky odpovídá ‚tunelové vidění‘ s menší schopností periferního vidění. Zato ale mají muži lépe vyvinutá centra v pravém frontálním laloku předního mozku (telencefalu) pro prostorovou orientaci.“⁶ To vysvětluje, proč i nynější muži spíše dosáhnou odlehlého cíle (např. v krajině), než aby našli libovolnou věc ve

⁴ VYSKOČIL, František. Rozdíly mezi mužem a ženou. *Vesmír* 85. 2006, 7, 429-431. ISSN neuvedeno.

Časopis *Vesmír* je vědeckopopulární periodikum. Ve zde využitých třech článcích autor čerpá i poznatky Allana a Barbary Peaseových z díla *Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách*.

Téma je dále rozvinuto v přednášce *Poznámky k některým neurobiologickým a psychofarmakologickým rozdílům mezi pohlavími*. *Psychiatrie*. 2008, roč. 12, supplementum 2, s. 39-51, ISSN neuvedeno.

⁵ Tamtéž.

⁶ Tamtéž.

svém prostoru, často i poměrně malém (např. skříň, zásuvka).⁷ Kromě dobrého prostorového vidění a odhadu vzdálenosti existují ještě další „selekční výhody“, jež náleží mužům: mohutnější postava a silnější, méně citlivá kůže.⁸ Nelze opomenout ani mužský mozek, jehož charakterizují úseky s velkou aktivitou, řeší – li běžné stresové události a naopak úseky s malou aktivitou ve chvílích oddechu.

Co se týká žen, znovu se Vyskočil ohlíží do vzdálené minulosti. Konstatuje, že oproti mužům, byly jejich ruce a mozek aktivní téměř bez ustání. Byly nuceny vykonávat a zvládat více činností současně: obstarávání potravy, sledování okolí, udržování ohně, komunikace s jinými ženami, péče o děti, ruční práce či déle trvající příprava pokrmů.⁹ Výše zmíněné shrnuje takto: „Ženy tedy neustále přijímají informace a základní rys jejich orientace je na blízko a na detaily. Ženy mají široké periferní vidění a lepší barevné spektrum, což je dáno lepším překrýváním frekvenčních spekter čípků, kódovaných geny v chromozomech X, které, jak známo, mají ženy dva, oproti jednomu „neduživému“ mužskému Y.“¹⁰ Nedělá jim potíže vyhledat nepatrnou věc v prostředí kolem sebe a jsou schopny pojmenovat více odstínů barev. Vzhledem k mužům jejich schopnost orientovat se ve volném prostoru či na mapě bývá o něco méně kvalitní.¹¹

Na Vyskočila v obdobném duchu navazuje Lippa. Muži vykazují výborné výsledky zejména v prostorových úlohách, ve kterých mají přeměňovat trojdimenzionální objekty, navigovat v trojrozměrné dimenzi a také si velmi dobře vedou v úkolech zaměřených na zasahování nestálých objektů v prostoru (Geary, 1998). Ženy jsou velice úspěšné v prostorových úlohách, ve kterých mají zachycovat orientační body v terénu nebo zapamatovat si, jaká přesná místa zaujímají jednotlivé objekty v soustavách (Choi & Silverman, 2003; Silverman & Eals, 1992).¹²

Lippa uvádí, že badatelé odhalili mozkové struktury, jež mají spojitost s odlišnostmi mužů a žen v prostorových schopnostech. Výzkumem ze současné doby vyšlo najevo, že

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Tamtéž.

¹² LIPPA, Richard A. *Pohlaví: příroda a výchova*. 1. vyd. Praha : Academia, 2009. Edice Galileo, sv. 23. ISBN 978-80-200-1719-2. S. 205.

některé z prostorových schopností jsou uloženy v jedné z mozkových částí - v hipokampu. Je to společné jak lidem, tak zvířatům (Maguire, Frackowiak & Frith, 1997).¹³

Lze konstatovat, že prostorové schopnosti u lidí jsou závislé na úrovni pohlavních hormonů.¹⁴

Z uvedeného vyplývá, že prostorové schopnosti u obou pohlaví odpovídají tomu, jak byly jejich mozky po dlouhotrvající dobu utvářeny způsobem života, tak i vzájemnému poměru příslušných pohlavních hormonů.

4.2 Sluch

Vyskočil hodnotí obě pohlaví takto: „Ženy lépe slyší vysoké frekvence zvuku (pláč dětí) a rozumějí emocionálnímu podtextu lidských zvuků (...), muži zase zvuk lépe zaměřují a konstruuji si v mozku trojrozměrné mapy, umožněné zvláštní sortou neuronů v hipokampu, sídlu paměti vypovídací (deklarativní).“¹⁵ Pozastavuje se nad tím, že ženy zvládají v jedné chvíli mluvit a poslouchat, což jim umožňuje účinnější spolupráce obou hemisfér a řečových a sluchových zón. Obvykle si dobře poradí se simultánní konverzací, při které však muži pociťují nesnáze. Mužskému vnímání je na škodu, ozývá – li se v uzavřeném prostoru kromě hovoru ještě jiný rámus.

Podle Vyskočila příroda založila mužský mozek tak, aby zaregistroval zvuky nějak související s pohybem. To znamená, že muž dokáže ihned procitnout ze spánku, pokud zaznívá v jeho okolí neobvyklý zvuk, např. nárazy větvičky na okno. Jde o projev připravenosti čelit případnému útoku.¹⁶

4.3 Hmat a dotyk

Vyskočil nejprve předesílá, že „kůže je tělesným orgánem s největší plochou (2 m²) s miliony receptorů bolesti, chladu, doteku a tlaku. I zde jsou rozdíly. Již od narození jsou dívky výrazně citlivější a v dospělosti mají ženy ve srovnání s muži kůži nejméně desetkrát citlivější k dotekům a tlaku. Ženská kůže je tenčí než mužská; navíc je pod ní pravidelně přítomná tuková vrstva, která v zimě zahřívá. Hormon podněcující potřebu doteků a uvádějící do pohotovosti receptory doteku je oxytocin z hypotalamu a zadní hypofýzy, který jinak zvyšuje stahy hladké svaloviny (...).“¹⁷ Ženské dotykové receptory jsou tedy mnohem

¹³ Tamtéž. S. 207.

¹⁴ Tamtéž. S. 208.

¹⁵ VYSKOČIL, František. Rozdíly mezi mužem a ženou.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž.

vnímavější než mužské, a proto jsou pro ně takové úkony jako partnerské objímání a hlazení velmi důležité. Vyskočil nabízí i výsledky testování: v rozhovoru žen západních kultur se vyskytuje čtyřikrát až šestkrát více oboustranné dotknutí než v obdobné situaci u mužů. Avšak dodává, že doléhá – li právě na muže nějaký stres, o doteky nestojí. Dále vyplynulo, že polovina zúčastněných žen dala impuls k dotyku s partnerem nikoliv se sexuálním záměrem, ale pro fyzickou blízkost.

Dodává, že mužská kůže na zádech má čtyřnásobnou sílu oproti kůži na břiše proto, aby poskytovala účinnou ochranu při napadení ze zadní strany. Jejich práh bolesti se nalézá níže, ale jestliže věnují plnou pozornost provedení nějakého fyzického či sportovního úkonu, nemusí ani zaznamenat tělesnou újmu.

Má za to, že i u lidí je brzké dotýkání životně důležité. Děti, které v tomto ohledu strádaly, postihují deprese a nemoci. Naopak ty s dostatkem matčiny doteků v počátečních měsících života lépe čelí běžným zdravotním potížím. Opakované objímání prospívá i ženám s neurózou nebo depresí. Vyskočil zastává názor, že pokud děti nalézají u svých blízkých tolik jemného dotýkání, kolik potřebují, mají vysokou šanci stát se zdravými dospělými osobami.¹⁸

4.4 Čich a chuť

Vyskočil konstatuje, že ženy se, ve srovnání s muži, vyznačují dokonalejší schopností vnímat čichem a chutí. K rozlišování chutí v lidském organismu slouží chuťové receptory, kterých bývá až deset tisíc. Člověk je díky nim schopen rozpoznat čtyři základní chutě: prostřednictvím receptorů na špičce jazyka to, co je sladké a slané, kyselou chuť odhalíme přes receptory na stranách jazyka a hořká se rozeznává přes jeho zadní část. Z uvedených chutí muži nejjistěji rozlišují sladkou a hořkou. Dále jsou ženy schopny ještě rozlišovat podtypy „sladké“, tj. sladkou a cukrovou. I proto častěji konzumují čokoládu. V každodenním životě to mělo své uplatnění, zejména při obstarávání potravy pro děti. Především bylo nezbytné, aby matka správně odhadla požitelnost a zralost plodů ovoce. Čich, přesněji vomeronazální orgán, hraje zásadní roli i tehdy, jsou - li žena a muž k sobě puzeni. Ohledně ženského mozku ještě dodává jednu důležitou zajímavost, a to, že když se líbá s partnerem, tak její mozek je schopný za pár vteřin prostřednictvím čichu a chuti zjistit genetické rozdíly a kapacitu imunitního systému muže, coby případného otce dětí.¹⁹

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Tamtéž.

4.5 Sociální orientace

Další rozdíl Vyskočil vidí „v podvědomém vnímání a dešifrování sociálního chování jiných osob. Žena dobrou spoluprací obou hemisfér snadno odhalí ve skupině lidí, kdo ke komu patří a kteří lidé se nesnášejí. Muž si raději sedá ke stěně, hledá podvědomě nepřátele a hlídá si otvor pro únik. Ženy lépe čtou řeč těla (...), a proto snadno prokouknou lhaní mužů v přímém kontaktu. Muž často lež (ženy) nerozpozná, nemá dostatečnou psychickou citlivost.“²⁰ Z toho vyplývá, že muži jsou v této oblasti o něco hůře vybavení než ženy.

4.6 Části lidského mozku a jejich funkce

Vyskočil konstatuje, že „mozek žen je nepatrně menší než mozek mužů, ale to nemá žádný vliv na jeho výkon. Kůra jeho přední části – telencefalu – obsahuje asi 30 miliard neuronů a muži mají v průměru o miliardu korových neuronů buněk více než ženy.“²¹ Přibližně na začátku šedesátých let 20. století bylo Rogerem Sperrym objeveno, „že každá hemisféra telencefalu řídí jiné myšlenkové funkce. Levá hemisféra má převahu v senzorce a motorice pravé strany těla, matematice, verbálních schopnostech, logice, faktech, dedukcích, analýzách, praktických činnostech, řádu, paměti na texty, přímých liniích, jemných detailech. Pravá hemisféra má převahu v senzorce a motorice levé strany těla, tvořivosti a uměleckém nadání, vizuálním vnímání, intuici (nevědomé logice), nápadech (přeskocích mezi logickými řadami), představivosti, mnohoúrovňovém vnímání světa, melodiích písní, komplexním chápání, prostorovém vnímání, vnímání několika procesů současně.“²²

Je třeba zmínit, že ne všichni odborníci si stojí za tím, že nervový systém a mozek jsou jiné u žen a jiné u mužů. Nynější výstupy bádání je třeba pojímat spíše ve smyslu, že nějaké úseky mozku obou pohlaví vykazují průměrné odlišnosti.²³ I přes jejich objevení ale zůstává nezodpovězená otázka, z jakých příčin k nim dochází (Breedlove, 1991).²⁴ Na konečné podobě mozkových struktur se podílí nejen působení prostředí, ale též genů a hormonů. I přes tyto informace je nutné mít na mysli, že ze vzájemného porovnání mozků mužů a žen vyplývá výrazně více analogií než růzností.²⁵

4.6.1 Argument pro existenci mužského a ženského mozku

Renzettiová a Curran uvádějí, že v současné době se badatelé hlavně zabývají tím, jak je lidský mozek strukturovaný. Renzettiová a Curran věnují pozornost problémům, jež

²⁰ Tamtéž.

²¹ VYSKOČIL, František. Rozdíly mezi mužem a ženou. *Vesmír* 85. 2006, 8, 490-494. ISSN neuvedeno.

²² Tamtéž.

²³ LIPPA, Richard A. *Pohlaví: příroda a výchova*. S. 147.

²⁴ Tamtéž. S. 147-148.

²⁵ Tamtéž. S. 148.

doprovázejí pátrání po odlišnostech v mozkové struktuře. Jedním z nich je, že výzkumníci pracují zejména se zvířecími mozky, konkrétně s mozky krysími. Nabízí se pak otázka, zda výsledky výzkumu se mohou vztáhnout i na lidské mozky. Odpovědi na ni nejsou jednoznačné (Blum, 1997).

Druhým problémem je, že podoba lidského mozku se během života proměňuje. Ovlivňují ji i prožitky a prostředí života daného člověka. Zvláštností mužského mozku je např. to, že i když bývá větší než ženský, tak množství jeho mozkové tkáně se plynutím času zmenšuje třikrát rychleji než u mozku ženského. Nikdo nezná přesnou příčinu tohoto stavu (Cowell et al., 1994).

Třetím problémem je neznalost přesného důvodu toho, jak struktura zvláštních mozkových úseků působí na celkový chod mozku. A navíc je tu ještě pozoruhodnost: někteří z výzkumníků totiž zastávají názor, že existuje další varianta, a to, že „místo toho, aby struktura mozku ovlivňovala jeho funkci, vede způsob, jak mozek funguje, k vytvoření jeho struktury nebo k jejím změnám (Blum, 1997).“²⁶

4.7 Verbální komunikace

V této otázce Vyskočil spatřuje následující odlišnosti. Obě pohlaví většinou neužívají řeč stejným způsobem. Dá se říci, že ženy obvykle s oblibou a bez nesnází používají řeč. To se projevuje i ve volbě budoucího povolání, neboť atraktivními shledávají oblasti, kde se komunikuje slovně. Muži oproti ženám disponují kvalitnější slovní zásobou, avšak přesto ji v takové míře neupotřebí.²⁷ Opět se obrací do historie a říká, že „muži se při lovu řídili řadou neverbálních signálů, proseděli mlčky celé hodiny a čekali na kořist. Nemluvili a nevyhledávali jeden druhého.“²⁸ Jestliže se v nynější éře společně účastní obdobné akce, jejich chování je rovněž podobné. Přestože mlčí, tak cítí radost a nepovažují za nutné se o ní verbálně ujišťovat. U žen je situace odlišná. Za podmínky, že by se spolu zdržovaly na jednom místě, aniž by slovně komunikovaly, bylo by to známkou nějakého sporu. Jsou i výjimečné situace, kdy muž hovoří více než obvykle, a to vlivem zkonsumovaného alkoholu či působením jiné omamné látky.²⁹

²⁶ RENZETTI, Claire M. CURRAN, Daniel J. *Ženy, muži a společnost*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0525-2. S. 75.

²⁷ VYSKOČIL, František. *Rozdíly mezi mužem a ženou*.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Tamtéž.

Vyskočil uvádí, že „ženy mají oblasti pro řeč nejen na známých místech (u praváků v Brocově a Wernickeově řečové oblasti v levé polokouli), ale i difuzně rozmístěné v obou polokoulích. Corpus callosum (svazek nervových vláken propojující hemisféry) má u žen v průměru o třetinu víc spojovacích axonů.“³⁰

Podotýká, že muže postihne ztráta řeči nebo trpí některou z vad třikrát až čtyřikrát více než ženy. V dětství dochází u dívek k většímu rozvoji levé hemisféry, u chlapců pravé. To je důvodem, proč dívky začínou většinou mluvit kvalitněji a o něco dříve než chlapci. Podobné je to se čtením a také cizí jazyky jim jdou lépe. Chlapci jsou naopak úspěšnější v matematice a v řešení hlavolamů.

Podle Vyskočila, mužské oznámení obsahuje oproti ženskému kratší a strukturovanější věty. Má tuto přibližnou podobu: jednoduchý začátek, jasné sdělení a závěr. V situacích, jako je pátrání, boj či skupinový lov to platí stejně.

Žena je schopná při komunikaci během dne použít 6 – 8 tisíc slov. K nim ještě připojí další 2 tisíce zvuků, 8 – 10 tisíc gest, mimických výrazů, pohybů hlavy a jiných znamení řeči těla, což činí celkem asi 20 tisíc „slov“. Muž vysloví za jeden den pouze 2 – 4 tisíce slov, 1 – 2 tisíce zvuků a jen 2 – 3 tisíce znamení řeči těla. Průměrně v jednom dnu uplatní přibližně 7 tisíc „slov“,...“³¹

4.8 Způsoby prožívání emocí

Lippa uvádí, že z výzkumu míry otevřenosti obou pohlaví vyplynulo, že ženy o svých záležitostech řeknou více než muži. Probírají zejména osobní život, své úvahy a dojmy. Zjištěné hodnoty jsou do určité míry ovlivněné tím, který člověk se svěřuje a ke komu se obrací. Pro muže i ženy převážně platí, že lehčeji se jim svěřuje ženě. Odlišný je však obsah: ženy oproti mužům hovoří o záporných pocitech – o smutku a depresi (Zeman & Garber, 1996), u mužů se většinou jedná o zlost (Clark & Reiss, 1988, pro přehled viz Brody, 2000).

³²

Zjištěné skutečnosti tedy nejsou příliš překvapivé. Pouze skutečnost, že i muž se raději svěří ženě, dokládá to, že ženy většinou umějí naslouchat, lépe se vcítit do pocitů jiných a vyjádřit větší pochopení.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž.

³² LIPPA, Richard A. *Pohlaví: příroda a výchova*. S. 69.

Lippa zmiňuje i další zjištěnou skutečnost a to, že muži projevují větší tendenci obracet své emoce dovnitř. Na obličejích nemusí být vůbec patrné, ale o to bouřlivější reakce se mohou dít uvnitř. Ženy na rozdíl od mužů dávají více průchod svým citům, a to jak slovním vyjádřením nebo různými výrazy v obličejích. To může odůvodňovat, proč mají oproti mužům nižší fyziologické vzruchy.

Kalifornský psycholog Shelley Taylor (Taylor a kol., 2000; Taylor, 2002) podotýká, že na stresovou situaci budou muži spíše odpovídat útokem nebo útekem. Ženy mají více sklon udobřovat a pomáhat. V případě hrozby je u mužů pravděpodobnější reakce útokem nebo ústupem, kdežto ženy upřednostňují péči o druhé (např. děti, přátele) a snaží se o získání podpory společenství.³³

Když porovnáme způsoby obou pohlaví, jak se vyrovnávají se stresem, tak muži buď volí bezprostřední řešení problému anebo se rozhodnou zcela se mu vyhnout, avšak ženy spíše dávají přednost vyhledání sociální pomoci.

4.9 Řešení úkolů a problémů

Vyskočil upřesňuje, že „ženy a muži řešící stejný úkol používají různé části mozku. Ženský hormon estrogen podněcuje neurony k vytváření většího počtu synapsí v mozku i mezi oběma hemisférami. Z výzkumů je zřejmé, že čím více spojů existuje, tím je i řeč plynulejší a dokonalejší. Větší počet spojů vysvětluje i schopnost žen dělat zároveň různé věci, a na intuitivní úrovni často rychle a přesně posuzovat lidi i situace. Mozek mužů je specializovanější a je naprogramován tak, aby se vždy soustředil na jeden úkol. Proto většina mužů může dělat v tutéž dobu jen jednu věc. [...] Ženy hovoří s jasným cílem: udržovat vztahy a navazovat přátelství. Muži (většinou) mluví proto, aby sdělili fakta.“³⁴

Vyskočil konstatuje, že „žena se dokáže zbavit svých problémů nebo je odlehčit tím, že o nich hovoří. Ženy přemýšlejí nahlas a často mluví o všech možnostech, o tom, kterou zvolí, o lidech, se kterými se setkají, ... Muže to ruší a nemůže se na nic soustředit. Brání se tím, že hned navrhuje své řešení (...), ale ženský typ mozku to dráždí.“³⁵

Doplňuje, že „v pracovní sféře se muži domnívají, že ženy, které přemýšlejí nahlas, jsou roztržité, nedisciplinované a málo inteligentní. [...] Každý jsme jiný, a proto by v osobním vztahu měli partneři probrat a ujasnit si své způsoby zpracovávání problémů. Většinou stačí,

³³ Tamtéž. S. 70.

³⁴ VYSKOČIL, František. Rozdíly mezi mužem a ženou.

³⁵ Tamtéž.

když muž pochopí, že hovořící žena od něj neočekává návrhy řešení. Žena by měla pochopit, že mlčení muže neznamena, že něco není v pořádku.“³⁶

Vyskočil uvádí, že „mlčení ženy (cca nad 10 minut) může být signálem rozzlobenosti. Mlčení muže není zaměřeno proti ní, ale směrem k jeho problémům. Muž je se svými problémy nejraději sám a pod jejich tlakem přestane mluvit. [...] Muž chce být sám,..., dokud nevymyslí řešení a nenajde na svůj problém odpovědi. Nechce mluvit s nikým, ...“³⁷

4.10 Genetika versus výchova

Vyskočil konstatuje, že „již šest až osm týdnů po početí je nervová soustava připravena jako počítač, v němž existuje základní ‚operační systém‘ a rovněž několik ‚softwarových programů‘. Genetické nastavení ponechává jen málo místa pro výchovu. Okolí a učitelé mohou pouze dodávat další data a spouštět sluchitelné programy. Znamená to, že naše budoucí volby a preference v sexuálním a sociálním chování jsou do značné míry dány již ve chvíli zrození.“³⁸ Základní charakteristika člověka je tedy daná od přírody, ostatní vlivy působící po narození ji jen rozvíjejí a doplňují.

4.11 Naprogramování plodu a hormony

Vyskočil upozorňuje na počátek procesu vzniku budoucího člověka, jenž je následující: „základní šablona pro lidské tělo a mozek je ženská (22 + X chromozom od matky, 22 + mrňavý chromozom Y od otce) a plod se zakládá se ženskými znaky (...). Šest až osm týdnů po početí je plod více či méně bezpohlavní a má možnost vyvíjet se dále jako bytost ženského i mužského pohlaví.“³⁹ To znamená, že všichni lidé byli ve svém vývoji, na krátký čas, ženského pohlaví.

Vyskočil vysvětluje, že jeden z hormonů, testosteron zapříčiňuje růst agresivity jak u mužů, tak u žen. Největší množství mají k dispozici úspěšní samci (šéfové s dlouhým prsteníkem a kratším ukazovákem, alfa samci opic, psů aj.), nejnižší hladina je pozorována u abstinujících duchovních.⁴⁰ Dalším z hormonů je estrogen. Jedná se o „ženský hormon, který hraje hlavní úlohu při péči o rodinu a domov. Má utišující a zklidňující efekt,... Estrogen rovněž zlepšuje paměť,...“⁴¹ Neopomíjí ani poslední hormon ve výčtu – progesteron, jde o „hormon pečovatelsví a úspěšného mateřství. Uvolňuje se, spatří – li žena dítě nebo jiné

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ Tamtéž.

krátké zavalité tvory (či tvary) s velkou hlavou a očima.“⁴² To odůvodňuje ženskou oblibu hraček (hlavně plyšových).

Vyskočil se vyjadřuje k otázce světlé barvy vlasů u žen tak, že „světlé vlasy jsou znakem vysoké hladiny estrogenu a plodnosti, protože existuje v chromozomech vazba genů pro tmavý pigment a tento hormon. Provází je ale menší schopnost logické dedukce (...).“⁴³ Uvedené pravděpodobně vysvětluje velkou oblibu přírodních blondýnek. Je možné, že na základě bádání, mohou dosahovat o něco horších výkonů v některých oborech.

5 Výsledky výzkumů A. a B. Peaseových a J. Graye

5.1 Příčiny rozdílů mezi muži a ženami

Podle Peaseových bylo dřívějším ženským údělem plození potomstva a starost o příbytek. Jejich mozek proto odrážel toto zaměření, tj. lásku a všestrannou péči o blízké. Muži byli předurčení k lovu, honbě, ochraně a živitelské úloze. Mužský mozek byl proto nastaven na vypořádání se s úkoly. Z toho vyplývá, že nastavení ženského a mužského mozku odpovídá rozdílným vykonávaným činnostem a upřednostňovaným věcem.⁴⁴ Souhlas vyjadřuje i vědecký výzkum, konkrétně různé způsoby snímkování mozku.⁴⁵

Gray popisuje odlišnosti na základě představy o rozdílných planetách, odkud příslušníci obou pohlaví pocházejí. Podle něj mají muži původ na Marsu a ženy na Venuši. Muži a ženy přišli z jiných planet, a proto jsou odlišní. Kdysi dávno byli, i přes vzájemné rozdíly, nadšení ze společného života na Venuši, poněvadž si byli vědomi jejich příčiny pramenící z jiného původu obou. Nedlouho potom, co se přesunuli na Zem, došlo ke zvratu. Všichni zapomněli na minulost, utrpěli selektivní ztrátu paměti. Od toho okamžiku nevěděli nic o svých odlišnostech a jejich důvodu. Důsledkem bylo, že mezi nimi začaly rozpory.⁴⁶

⁴² Tamtéž.

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ PEASE, Allan a Barbara. *Proč muži lžou a ženy pláčou*. 1. vyd. Přel. Marta Rottová. Brno : Jiří Alman, 2009. Edice Cesta k poznání. ISBN 80-86135-34-9. S. 17.

⁴⁵ Tamtéž. S. 17-18.

⁴⁶ GRAY, John. *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše. Praktický návod, jak zlepšit vzájemné porozumění a dosáhnout v partnerských vztazích toho, co od nich očekáváme*. Přel. Václav A. Černý. Praha a Brno : Práh a Svan (společně), 1994. ISBN 80-85809-18-4. S. 17.

5.2 Charakteristické mužské rysy (rysy Mart'anů)

Gray je popisuje takto: „Mart'ané cení sílu, schopnosti, výkonnost a úspěch. Vždycky všechno dělají tak, aby se předvedli a dokázali svou sílu a obratnost. Jejich osobnost je určována schopností dosáhnout výsledků. Prožívají uspokojení především tehdy, jsou – li úspěšní a výkonní.“⁴⁷ Vše, co se na Marsu nachází, musí odpovídat výše uvedenému pořadí hodnot. Tvorové jakýchkoliv profesí jsou odlišitelní podle uniformy či pokrývky hlavy, jež vyjadřují schopnost a sílu nositele.⁴⁸ Objekty jejich zájmu se nenalézají v rámci domova, jsou jimi např. rybaření, automobilové závody nebo lov.⁴⁹ Sledují vysílání týkající se sportu, předpovědi počasí a zpráv. Je možné konstatovat, že dávají přednost „věcem“ a „dějům“ před lidmi a emocemi.

Gray pokračuje tím, že plnění vytyčených úkolů je v Mart'anově pořadí hodnot na předním místě, neboť může takto projevit svou schopnost a které přináší uspokojení. Pro Mart'any je příznačné, že si na cokoliv vystačí sami a jsou za to rádi. Jsou srozuměni s tím, že slovo nezávislost obsahuje produktivitu, sílu a schopnosti.

Dodává, že jestliže se žena obeznámí s mart'anskými rysy, rozumí mužským reakcím na tzv. „napravování“ a poskytování rad. Gray o tom říká: „Nabídnout muži nežádanou radu znamená předpokládat, že by na to, co má dělat, sám nepřišel, nebo že by to nedokázal. Na tohle jsou muži velice citliví, protože prokázat své schopnosti je pro ně velice důležité.“⁵⁰

5.3 Charakteristické ženské rysy (rysy Venušanek)

Gray uvádí, že obyvatelky Venuše přikládají význam odlišným hodnotám. Přední příčky lásce, komunikaci, kráse a vzájemným vztahům. Venušanky se vyznačují tím, že si navzájem vyjadřují podporu, utěšují se a poskytují pomoc. Emoce a kvalita jejich vztahů vymezují jejich charakter. Proces sdílení a uvádění ve vztah shledávají jako naplňující. Uznávané hodnoty mají na planetě dopad úplně na všechno. Nejdůležitější je pro ně žít v souladu, pospolitosti a ochotné spolupráci a také o to projevují snahu. Vztah je obecně vyzdvihován nad práci a techniku.

Porovnáním světa na Venuši a Marsu vyjde najevo, že jsou z více hledisek protikladné. Další rozdíl je zřetelný v oblékání. Své oblečení si rády vybírají podle své momentální nálady, která může ze dne na den jiná. Osobní vyjádření pro ně znamená mnoho, hlavně v oblasti citů.

⁴⁷ Tamtéž. S. 21.

⁴⁸ Tamtéž. S. 21.

⁴⁹ Tamtéž. S. 21-22.

⁵⁰ Tamtéž. S. 22.

Komunikace má ve světě Venušanek výsadní postavení. Jsou přesvědčeny, že dávat průchod vlastním pocitům má větší hodnotu než plnit cíle a být úspěšný. V prováděných činnostech, tj. v diskutování a péči o mezilidské vztahy, mohou nacházet i značné uspokojení. Obyvatelky se vyznačují i tím, že mají ve velké míře k dispozici intuici. Dopracovaly se k ní tak, že se za dobu řady století pokoušely odhadovat, jaké kdo má zrovna potřeby. Během dlouhého období se dobře vycvičily a mohou si dovolit honosit se správným odhadem citů a požadavky jiných osob. Mezi Venuškami se chápe nabídnutí pomoci a opory za nevšední výraz lásky, aniž by musely žádat.⁵¹

5.4 Psychologické rozdíly mezi muži a ženami

Gray uvádí, že ženy se odlišují od mužů silnější intuicí, také tím, že příkládají větší váhu lásce a intimním vztahům a mají rozdílné reakce na stres.⁵²

Pokračuje tím, že v současnosti se od velké části žen očekává, že se budou chovat jako muži. Touží získat větší díl nezávislosti, lásky a vážnosti, ale zároveň přicházejí o část svých ženských hodnot. Byl to feminismus, který upozornil ženy, že mohou pátrat po možnostech být jako muži. Mylným výkladem však bylo, že je jejich povinností být jako muži. Na ženy to mělo dopad, že jejich vlastní přirozenost byla potlačena.

Aby muži před těmito ženami obstáli, jejich odezvou bylo, že usilovali působit mírně a útlocitně. Ženy ale novou – senzitivní podobu muže neocenily, vnímaly ho buď jako zženštilého nebo jako sice příjemného, ale nevídaného. Pro dosažení větší ženskosti muži obětovali velký díl své mužskosti. Následkem je, že cítí zklamání, neboť podle standardů z předešlých desetiletí se nelze řídit, a nová, jasně stanovená pravidla nejsou k dispozici.⁵³

Gray říká, že předložit vzor, jak by měli všeobecně vypadat muž a žena, není jednoduché. Můžeme konstatovat, že řešením je usilovat a oceňovat své Já a nadále rozšiřovat svůj potenciál. Pokud se někdo vydá tou cestou, že se zřekne svých původních kvalit a znaků, nejedná se o žádoucí volbu. Poněvadž lidé dnes neberou v úvahu vzájemné odlišnosti, důsledkem bývá neklid. Jestliže lidé přijmou, jací jsou a budou si vědomi rozdílů u druhých, je reálná šance posunout komplementární hodnoty a znaky na vyšší úroveň. Zároveň není nutné potlačovat své Já.

⁵¹ Tamtéž. S. 23.

⁵² GRAY, John. *Mars, Venuše a jejich vztahy. Smír s opačným pohlavím*. Přel. Václav A. Černý. Praha : Práh a Knižní klub, 1996. ISBN 80-85809-32-X (Práh). ISBN 80-7176-323-3 (Knižní klub). S. 37.

⁵³ Tamtéž. S. 38.

Gray upozorňuje, že chce – li se někdo bádát po povšechných odlišnostech mezi oběma pohlavími, je nezbytné nezapomínat, že tyto popisy mohou vystihovat vyšší procento příslušníků pohlaví, ale zdaleka ne úplně všechny. Z určitého hlediska musí někdy dojít u mužů a žen ke zkreslení jejich příznačných růzností. To je pozorovatelné především při stresových stavech. Pokud není člověk rozrušený, bývá jeho výraz mužských a ženských znaků, hodnot a kvalit vyváženější.⁵⁴

Gray připodobňuje psychologické odlišnosti mezi oběma pohlavími k tomu, co vidíme při pohledu do zrcadla. Přestože podoba odpovídá, je tu jeden velký rozdíl v tom, že vnímaný výjev a vše je stranově opačné. Stejný princip platí i pro ženskou a mužskou psychologii. Ženská psychologie je protikladem mužské. U mužů a žen lze pozorovat hodně růzností, avšak vzájemně tvoří jeden celek.

Dodává, že pro porozumění tomuto rozdílu je třeba pochopit princip dvou energií, jež dohromady tvoří jeden nedělitelný celek. Jako první je pojmenoval Isac Newton, a to „dostředivá síla směřující ke středu“ (tj. centripetální) a „odstředivá síla směřující od středu pryč“ (tj. centrifugální). Zmíněné obě, jakoby protichůdné, energie jsou pozorovatelné v interakci zástupců obou pohlaví.⁵⁵

Gray vysvětluje zákonitosti mužské a ženské psychologie takto: „Ženské vědomí jako roztaživá, centrifugální síla směřuje od středu. Základní ženskou povahou je směřovat od sebe a spojovat se s druhými. Když se zamiluje, snadno docela zapomene na sebe.“⁵⁶ Ve vztahu k muži nezdědka dochází k tomu, že upřednostní nároky svého protějšku.

Na druhé straně muži projevují tendenci se v důvěrných vztazích stahovat. Gray to komentuje slovy: „Když muže žena jednou akceptuje, když ho ‚bere‘, začne se stahovat do sebe. Má sklon soustředit se na své potřeby a ne na její. Jako dostředivá síla se snaží udržet pohromadě a je méně pravděpodobné, že na sebe zapomene.“⁵⁷ Ve vztahu k ženě mu nečiní obtíže upírat pozornost na sebe a nevědomky ji nevěnuje partnerce.⁵⁸

5.4.1 Ženy expandují, muži se stahují

Podle Graye je u žen v oblasti milostných vztahů významnou spornou otázkou to, že opomíjejí vlastní potřeby a shledávají partnerova přání za důležitější. V takovém svazku je

⁵⁴ Tamtéž. S. 39.

⁵⁵ Tamtéž. S. 40.

⁵⁶ Tamtéž. S. 40.

⁵⁷ Tamtéž. S. 40.

⁵⁸ Tamtéž. S. 40.

pro ni nejzávažnější věcí udržet sebe samu v popředí svého zájmu a překonat tíhnutí podporovat ostatní. Na straně muže je k řešení otázka jeho zásadní svízele, tj. že obvykle tíhne ke spokojenosti se sebou samým a upírání pozornosti k vlastní osobě.

Gray konstatuje, že „zatímco ženy mají sklon expandovat, muži mají sklon se stahovat do sebe. Podobně jako dostředivá síla směřují muži obvykle k centru.“⁵⁹ Z toho lze odvodit příčinu pocitu frustrace u mužů, jenž se většinou dostavuje při hovoru se ženami.⁶⁰

Pustí – li se muž do řeči, děje se tak poté, co si už urovnal obsah své mysli a ví přesně, co by mělo být předmětem debaty. Jestliže mluví žena, tak nemusí nutně směřovat ke konkrétnímu účelu. Pouze tím, že hovor plyne, se k němu postupně dopracovává.

Gray doplňuje, že pro muže je nezbytné mít pro sebe chvíli klidu a dojít k přesnému závěru. Pokud se ženy chtějí dopracovat ke konečnému názoru, volí napřed cestu konzultace svých myšlenek s dalšími ženami. Tento postup svěřování se jim velmi napomáhá k nalezení sama sebe. Muži většinou o této odlišnosti nic nevědí, a proto zažívají z ženského způsobu komunikace zklamání. Reagují tak, že je nenechávají dokončit tento obvyklý ženský postup či považují jejich snažení za bezúčelné. Muž, který má zájem ženě pomoci a zpravidla ví o této různosti, věnuje jejímu povídání svou pozornost, aniž by do něj vstupoval.⁶¹

5.4.2 Potřeba rovnováhy

Gray říká, že v jakémkoliv člověku se vyskytuje mužská i ženská energie. Stav, kdy je jedna z nich v organismu více či méně upřednostňovaná, bývá původcem řady nedorozumění v mezilidských vztazích.

Jestliže si muž někdy počíná jako egocentrik a sobec, tak ho ovlivňují jeho mužské (kontraktivní) sklony více než ženské (expanzivní). Je ale nepochybné, že nemá rozvinutý smysl pro potřeby jiných lidí. Důvodem stavu je, že nepoužívá v sobě skryté ženské schopnosti, prostřednictvím kterých by lehce odkryl přání druhých osob.

U ženy, jež obsahuje příliš mnoho ženské energie, je pozorovatelná nápadná péče o jiné lidi, avšak o sebe samu je nedostatečná. Pokud neblaze nese, že její protějšek neuspokojuje její požadavky, začne být ještě rozpínavější. Znamená to, že cizí žádosti vnímá jako ještě

⁵⁹ Tamtéž. S. 40.

⁶⁰ Tamtéž. S. 40-41.

⁶¹ Tamtéž. S. 41.

naléhavější a nároky svého organismu zcela přehlíží. Následně proto pro sebe žádá více, ale neví, jak si to vymoci, poněvadž si celého vývoje není vědoma.

Gray označuje oba zmíněné stavy jako krajní a dodává, že „musí muži zkoumat, rozvíjet a vyvážit mužské i ženské složky své osobnosti, a ženy si musí počínat stejně.“⁶² Vyšší kvality oboustranného vztahu se dosáhne sloučením těchto doplňujících se energií. Rovněž oba jedinci zaznamenají kladnou změnu své kreativity.

Chce – li člověk v sobě nabýt jednotnosti, je nezbytné přistupovat s porozuměním, přijetím, uznáním a láskou ke zmíněným odlišnostem. Pokud muž chová vřelý vztah k ženským vlastnostem v ženě, tak proto, že jeho mužské kvality zůstanou beze změny, přemění se jakoby v „ženštějšího“.⁶³ Naopak žena bude působit „mužštěji“ za předpokladu, že vnímá mužnost v muži jako milou a zároveň si nadále udržuje vlastní ženské kvality.⁶⁴ K tomu, aby lidé docílili vnitřní vyrovnanosti, je zapotřebí, aby ke vzájemným různostem zaujímal milující postoj.⁶⁵

5.5 Rozdílné vidění světa muži a ženami

Gray říká, že mužské a ženské nazírání na svět se liší. Lze je popsat takto: muži pozorují svět jakoby z „užší perspektivy“, nýbrž ženy na něho hledí převážně z „širší perspektivy“. Je třeba dodat, že oba způsoby chápání jsou dobré.

Nato konstatuje, že „mužské vědomí má sklon vztahovat jednu věc k druhé v následnosti tak, že postupně sestavuje kompletní obraz. To je perspektiva přiřazující jednu věc k druhé z hlediska vytváření celku. Ženské vědomí je širší: intuitivně vnímá celek, postupně objevuje jeho části a zkoumá, v jakém vztahu jsou ty části k celku. Klade větší důraz na kontext než na obsah.“⁶⁶

Podle Graye vykazují obě pohlaví jasnou odlišnost v orientaci a to se musí nutně odrazit na tom, čemu dávají přednost, pudech, posuzování a zálibách. Protože posláním „ženského otevřeného vědomí“ je chápání typu vztahu mezi danými osobami, a tak ženy přikládají větší význam záležitostem jako je komunikace, součinnost, vztahy, láska, svěřování se, intuice a harmonie. Na rozdíl od něj „mužské soustředěné vědomí“ je utvořeno k chápání

⁶² Tamtéž. S. 44.

⁶³ Tamtéž. S. 44.

⁶⁴ Tamtéž. S. 44-45.

⁶⁵ Tamtéž. S. 45.

⁶⁶ Tamtéž. S. 55.

spojitosti mezi jednotlivými díly a komplexem. Muži tedy dávají přednost takovým věcem jako je splnění úkolů, výsledky, efektivita, síla, soupeření, činnost a usuzování.⁶⁷

5.6 Stejný druh, jiné světy. Důvody těžkostí

Peaseovi konstatují, že muži a ženy nejsou stejné bytosti. Spojovacím prvkem mezi nimi je, že všichni spadají pod jeden živočišný druh. Jejich vlastní světy, hodnoty se různí, a i proto vyvozují odlišná pravidla. Tyto pravdy jsou všeobecně známé, ale pouze malá část populace si dokáže přiznat, že to tak opravdu je. Toto tvrzení dokládá stav nynějších partnerských vztahů. V západní polovině světa dochází u poloviny manželských svazků k rozvratu a i vážné vztahy se po kratší době rozpadají. Ať už jsou kultura, barva pleti a vyznávané náboženství jakékoliv, ženy a muži dávají vinu za konec vztahu svému partneru či partnerce. Za nevyhovující označují jejich mínění, chování, stanoviska a myšlenky.⁶⁸

Allan a Barbara Peaseovi se zprvu ohlíží do minulosti. Období druhé poloviny dvacátého století bylo érou mnoha změn. Ženy odhalily své svobody a mnohokrát začaly v mužích spatřovat nepřátele. Nutným následkem byly vyostřené vztahy a neklidná situace v rodinách. U žen byla patrná rozhořčenost, u mužů bezradnost. Situace obou pohlaví byla rozdílná ve srovnání s předchozími generacemi, kdy měly své úlohy srozumitelně určeny. Muž byl pokládán za nejdůležitější osobu v rodině. Peaseovi ho takto popisují: „Byl hlavním živitelem, jeho slovo bylo zákonem a bylo jasně stanoveno, o kterých záležitostech rozhoduje. Byl ochráncem a chlebodárcem. Jeho manželka byla matkou, hospodyní, pečovatelkou a měla na starosti společenské záležitosti. Muž znal své povinnosti a žena si byla vědoma svých. Život byl jednoduchý.“⁶⁹

Po této éře ale nastal zvrát. Byly to televizní seriály a reklamy, jež jako první ztvárňovaly muže jako zaostalce a nezpůsobilé jedince, kteří se vyskytují v blízkosti chytřejších a bezchybných žen. Ony se postupně domáhaly rovného postavení s muži. Ženy si byly jisté, k jakému cíli spějí, avšak na velký počet mužů to zapůsobilo, že mohou chybět. To znamenalo problém.⁷⁰

⁶⁷ Tamtéž. S. 55.

⁶⁸ PEASE, Allan a Barbara. *Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách*. 1. vyd. Přel. Marta Rottová. Brno : Jiří Alman, 2007. Edice Cesta k poznání. ISBN 80-86135-15-2. S. 21.

⁶⁹ PEASE, Allan a Barbara. *Proč muži lžou a ženy pláčou*. 1. vyd. Přel. Marta Rottová. Brno : Jiří Alman, 2009. Edice Cesta k poznání. ISBN 80-86135-34-9. S. 15.

⁷⁰ Tamtéž. S. 15.

Peaseovi doplňují, že soudobá situace žen je obdobně nelehká.⁷¹ Dřívějším vyjádřením nestejného postavení obou pohlaví byl feminismus, jenž usiloval o jeho nápravu.⁷² Záměrem bylo vydobytí ženské nezávislosti. V nynější době platí, že v západní části světa asi polovina žen chodí z různé příčiny do zaměstnání. Jestliže v čele rodiny stojí žena, je od ní požadováno zvládnutí tří rolí, tj. matky, otce a živitelky. Následkem je, že ženy postihují původně mužské zdravotní neduhy. Jedná se hlavně o vředové choroby, infarkty a nemoci způsobené stresem.⁷³

5.7 Mužský a ženský styl komunikace

Peaseovi se věnují otázce, které mužské projevy působí nepříjemně na ženy. Říkají, že tyto zvyky, případně zlozvyky mohou mít původ buď ve výchově, nebo vyplývají z nastavení mužského mozku.

5.7.1 Proč muži neustále nabízejí řešení a rady? /Ženská snaha o proměňování mužů

Muži jsou svým založením lovci a v minulosti bylo jejich prvořadým úkolem složit pohyblivou kořist – budoucí potravu. Nebo bylo nutné ji uhlídat před zloději či zajistit bezpečí členů rodiny. Kromě ní bylo nutné se soustředit taktéž i na případné zloděje úlovku či na soky přibližující se k jejich nejbližším. Na tomto základě se v mužském mozku vyvinula sféra „zaměřená na zasahování cíle, takzvaná „vizuálně prostorová oblast“, která mužům umožňuje úspěšně vykonávat jejich životní poslání: zasahovat cíle a řešit problémy.“⁷⁴ Stěžejním mužským zájmem jsou výsledky.⁷⁵ Jejich případný zdar je závislý na výkonech, dovednostech a způsobu, jakým se vypořádávají s úkoly. Sebehodnocení muže souvisí jak s výsledky, ke kterým se dopracoval, tak na způsobilosti poradit si s úlohami.

Muž soudí, že se svými problémy si dovede poradit pouze on sám. Jestliže se zajímá o mínění někoho druhého, pak ho musí pokládat za znalce s tím, že si je vědom cíle své volby.

Stane – li se, že muž dostane od ženy doporučení, aniž by o něj projevil zájem, dochází k závěru, že je pro ni nekompetentní.⁷⁶

Ženský mozek se utvořil pro slovní sdělování. Pokud žena hovoří, záměrem mluvy je řeč. Nesleduje cíl najít odpovědi a nestojí o rady. Příkladná je tato situace: žena si hodlá večer

⁷¹ Tamtéž. S. 16.

⁷² Tamtéž. S. 16-17.

⁷³ Tamtéž. S. 17.

⁷⁴ Tamtéž. S. 58.

⁷⁵ Tamtéž. S. 58-59.

⁷⁶ Tamtéž. S. 59.

popovídat s partnerem o svém stráveném dnu, a přeje si, aby ji pouze poslouchal. Muž nabývá dojmu, že sporné otázky mu jsou představovány s tím, aby hledal řešení a potom poskytoval rady. Rozhovor končí tak, že partnerka je rozladěná kvůli jeho neposlouchání a muž je popuzen kvůli jejímu nepřijetí nabídnutého východiska.⁷⁷

Peaseovi upozorňují, že mluvící žena může sledovat dva odlišné cíle, a to pouze hovořit k muži nebo se dožadovat rady. Aby věděl, jak tomu rozumět, měl by se dotázat, zda má být posluchač - muž nebo posluchač - žena. Jestliže jde ženě o vypovídání se, tak je vhodné, aby muž věnoval pozornost ženě řeči, tzn. jako žena. V druhé variantě, kdy se svěřuje a uvítala by i radu, má partner naslouchat jako muž a bez obav může přijít s řešeními. Jestliže se oba partneři budou držet tohoto postupu, dostane se jim požadované reakce, a tím si zachovají klid.⁷⁸

Gray uvádí, že ženy velmi nelibě nesou, když muži neprojevují zájem jim naslouchat. Muž buď zvolí první variantu, při které si ženy při rozhovoru nevšímá, nebo druhou, kdy po krátkém trvání dialogu pochopí, co je původcem neklidu, a potom přijde s nabídkou účinného řešení. Z odpovědi, která se mu dostane, se cítí popletený. Tato situace se bude opakovat pořád dokola, protože žena stojí o vcítění, kdežto muž si představuje, že je od něj očekáváno nějaké východisko.

Naopak mužskou mnohokrát opakovanou výtkou je, že ženy neustále vyvíjejí úsilí je tak či onak proměnit. Pokud nastane u ženy ten stav, že se zamiluje, objeví v sobě jakýsi ručitelský pocit za jeho rozvoj. Z tohoto důvodu se kriticky vyjadřuje k mužovu způsobu provádění úkonů. Jestliže by partner vznesl nějaké námitky, žena bude připravená podat mu pomocnou ruku nebo ho správně nasměrovat. Oba zúčastnění to pojmají odlišně: jí připadá, že o něho pečuje, ale on chápe jako projev kontroly. Avšak jeho jediným přáním je, aby byl přijímán.⁷⁹

5.7.2 Proč se muži nikdy nezeptají na cestu?

Peaseovi připomínají, že přes 100 000 let byl pro muže nepostradatelný prostorový úsek mozku, který jim umožňoval sledovat kořist a zasahovat cíl. Doba trvání ovlivnila muže tak, že sami od sebe věděli, jak se účelně pohybovat v prostoru a najít cestu zpět. U žen byla situace jiná – obvykle se zdržovaly pouze v dohledné vzdálenosti od domova. K tomu, aby se neztratily, využívaly různé přírodní orientační body, např. strom, kopec, jezero atp. S ohledem

⁷⁷ Tamtéž. S. 60.

⁷⁸ Tamtéž. S. 66.

⁷⁹ GRAY, John. *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*. Přel. Václav A. Černý. Praha a Brno : Práh a Svan (společně), 1994. ISBN 80-85809-18-4. S. 21.

na místa jejich pobytu se mohly obejít bez orientace prostřednictvím intuice. Z toho vyplývá, že chce – li muž popsat ženě konkrétní trasu, měl by vyzdvihovat právě obdobné orientační body, např. popis stromu, polohu budovy atd. Při takovém postupu by měla úspěšně dorazit na vytyčené místo.⁸⁰

Podle Peaseových je pro muže velice nesnadné připustit, že se dostal do místa, kam vůbec neplánoval. To by znamenalo, že jeho prvořadá schopnost – orientace není spolehlivá. Z tohoto důvodu je jeho doznání před ženou nepřijatelné. Doporučení pro spolucestující ženy v takovém případě je: nekritizovat a neradit muži. Z dlouhodobého hlediska je vhodné pořídit si atlas s mapami či CD-ROM, s jehož využitím je možné si připravit plán cesty, nebo též příruční satelitní navigační systém.⁸¹

5.7.3 Proč muži dělají tolik rozruchu okolo nakupování?

Podle Peaseových mnoho mužů vnímá nakupování jako velice nepříjemnou činnost. Výzkumem bylo zjištěno, že na ně může mít i vysoce stresující účinky (např. v předvánočním období). U žen je situace opačná: vítají rozhodnutí jít nakupovat jako velmi dobrou příležitost, jak se uvolnit od stresu.

Jak už jsem několikrát zmiňovala, mužský mozek je jinak uspořádaný než ženský. Dřívější lovecké zaměstnání mužů mělo za následek vznik tunelového vidění, skrze které nacházejí přímou dráhu z prvního bodu rovnou do druhého. Muže vyvádí z míry to, že při nakupování je většinou třeba pohybovat se různými směry. I když je v obchodě hodně lidí, ženy používající své širší periferní vidění se přesouvají bez potíží.

Nynější mužský způsob nakupování je obdobou jejich dávného stylu života. Svou kořist usmrtili a poté se hned vydali domů. Ženský způsob je podobný postupu obstarávání potravy kdysi jejich předchůdkyněmi, tzn. hromadně, na mnoho hodin, bez přesného cíle i směru.⁸² Vracejí se domů spokojené, i když nic nepřinesou, protože prožily příjemný den.

Muž by za shodných podmínek s takovým výsledkem nemohl být spokojen, pokládal by se za neschopného. To zdůvodňuje, proč domů může přinést zcela něco jiného, než o co byl původně požádán. Muž koupí něco cenově „výhodného“, a tím jakoby uloví svou kořist.⁸³

⁸⁰ PEASE, Allan a Barbara. *Proč muži lžou a ženy pláčou*. S. 70.

⁸¹ Tamtéž. S. 71.

⁸² Tamtéž. S. 76.

⁸³ Tamtéž. S. 77.

5.7.4 Proč mají muži rádi drsné vtipy?

Peaseovi mají za to, že „humor má pro muže trojí význam: za prvé, muži získávají prestižní postavení mezi ostatními proto, že znají mnoho dobrých vtipů; za druhé, díky humoru se lépe vyrovnávají s tragickými událostmi či jejich důsledky; a za třetí, humor jim umožňuje vzít na vědomí pravdu o aktuálních problémech.“⁸⁴ To je důvodem, proč je většina vtipů zakončena katastrofickým závěrem. Původním posláním smíchu našich prapředků bylo upozornění pro ostatní, že je pravděpodobné přímé ohrožení. U lidoopů tato funkce přetrvává do současné doby.

Peaseovi uvádějí, že „snímkování mozku ukazuje, že muži se více smějí věcem, které stimulují pravou mozkovou hemisféru. U žen je tomu naopak – smějí se více tomu, co stimuluje levou hemisféru.“⁸⁵ Mezi muži je v oblibě humor a žerty, jež sice vykazují logickou a stupňovanou stavbu, ale kde nelze snadno odhadnout jejich zakončení.⁸⁶ Zásadní odlišností mezi muži a ženami je, že se pánové neváhají podělit o anekdoty se smutným nebo úděsným obsahem či o mužských pohlavních orgánech. Dámy však nenalézají potěšení ve vtipích o ženských genitáliích a také v nich nehledají možnost dělán si legrace. To vůbec neplatí pro mužské pohlavní orgány, z nichž si muži velmi často berou inspiraci pro svůj humor. Typické pro ženské žertování je, že se soustřeďuje na osoby obecně, vztahy a muže.⁸⁷

Peaseovi tuto otázku shrnují následovně: jestliže příslušníci obou pohlaví musí čelit závažným citovým potížím, vypořádávají se s nimi nestejně. Stane – li se něco velmi smutného, ženy dávají průchod svým pocitům, zatímco muži je otevřeně neprojevují. Ti mají svoji formu projevu, a to žertování, prostřednictvím kterého se k příhodě vyjadřují. Nemají zájem na projevování silnějších pohnutí z obavy, aby nepůsobili dojem slabocha.⁸⁸

Podle Peaseových „smích znečitlivuje tělo, posiluje imunitní systém, chrání před nemocemi, zlepšuje paměť, napomáhá snazšímu učení a prodlužuje život.“⁸⁹ Humor působí na člověka uzdravujícím účinkem. Na základě výzkumů vyšlo najevo, že příznivé vlivy žertování zapřičiňují vyplavování znečitlivujících látek do těla, a tím se zvyšuje jeho celková odolnost.

Peaseovi poukazují zejména na muže a jejich postup, jak se vypořádat s emocionálním poraněním. Skutečnost vystihují slovy: „čím obtížnější je pro muže hovor o události plné

⁸⁴ Tamtéž. S. 85.

⁸⁵ Tamtéž. S. 85.

⁸⁶ Tamtéž. S. 85.

⁸⁷ Tamtéž. S. 86.

⁸⁸ Tamtéž. S. 87.

⁸⁹ Tamtéž. S. 89.

emocí, tím hlasitěji se bude smát vtipu na toto téma, i když ženám to může připadat jako vrchol necitelnosti.“⁹⁰

Čtyři z mužských zvyků / zlozvyků, na které jsem se soustředila, jsou u mužů nejvýznamnější a nejčastější.

5.8 Mužská tajemství / Soustředěné a otevřené vědomí

5.8.1 proč muži dokážou dělat vždy jen jednu věc?

Tento jev vysvětlují následovně: „Mužský mozek je ‚rozškatulkovaný‘ a specializovaný. ... je rozčleněn na jednotlivá ‚oddělení‘. V každém oddělení sídlí nejméně jedna základní funkce, která pracuje nezávisle na ostatních. Levá a pravá mozková hemisféra je spojena svazkem nervových vláken, který se nazývá corpus callosum (vazník). Vazník v mozku muže je v průměru o deset procent slabší než vazník v mozku ženy a přenáší asi o třicet procent méně spojů.“⁹¹ To odůvodňuje, proč jsou muži schopni se věnovat pouze jediné činnosti.⁹² Uvedení tohoto faktu ve známost by mohlo být značným přínosem pro ženy, jež projevují zájem více porozumět zástupcům opačného pohlaví.

Ženský mozek je od přírody uspořádaný tak, aby byl schopen poradit si zároveň s více než jednou úlohou. Valná část žen úspěšně provádí více úkolů zároveň. Po pořízení snímků ženského mozku se ukázalo, že je bez přestání v činnosti. To se vztahuje i na dobu spánku.⁹³

Peaseovi poskytují k věci tato doporučení: pokud žena stojí o to, aby požadovaný úkol byl mužem zdárně a v klidu splněn, je žádoucí, aby na něho ve stejném čase nebyly kladeny další nároky. Obdobně v zaměstnání je žádoucí, aby se vedla diskuze jen o jednom námětu s následným nalezením východiska, které bude pro muže přijatelné. Po jeho vyřízení je možné otevřít novou látku.⁹⁴

5.8.1.1 Telefonické hovory a vyjížďky autem

Gray uvádí konkrétní příklad. Muži, kteří jsou zrovna zaměstnaní telefonickým hovorem, nelibě nesou, jestliže se na ně někdo další hovoří. Nepřejí si být ničím vyrušováni, což se ženám jeví jako zvláštní. Pokud se na muže někdo obrací, začnou být neklidní a popuzení. Ženy jejich stavu vůbec nerozumějí, poněvadž musí nejprve poznat, že pro muže je náročné věnovat v jednu chvíli pozornost více předmětům. Pro mužskou energii je příznačné,

⁹⁰ Tamtéž. S. 89.

⁹¹ Tamtéž. S. 160.

⁹² Tamtéž. S. 160.

⁹³ Tamtéž. S. 161.

⁹⁴ Tamtéž. S. 162.

že musí být v jeden okamžik upřená pouze na jeden předmět. Pokud do tohoto dění cokoliv vstupuje, je mužova koncentrace oslabená.

Ženě nečiní potíže zvládat mnoho činností současně, např. vařit, hledět si dítěte, telefonovat, vnímat skutečný hovor atp. Jelikož je vybavena rozšířeným vědomím, jehož prostřednictvím může v jednu chvíli věnovat pozornost více objektům. Muž by obdobného také mohl být schopen, ale jeho mozek mu dává pokyn, aby svou koncentraci upřel v jeden okamžik jen na jeden předmět.

Gray nabízí druhý příklad – řízení auta. Zároveň nabádá ženy, aby se při jízdě vyvarovaly probírání důvěrných témat s mužem coby řidičem.⁹⁵ Pokud sedí za volantem, je nucen se plně soustředit, aby dorazil na plánované místo bez prodlev, a tak je pro spolucestující těžké navázat s ním plnohodnotný kontakt.⁹⁶ To může způsobovat, že společná jízda automobilem muže - řidiče a vezoucí se ženy bývá vnímána jako nepěkná.⁹⁷

5.8.1.2 Upoutání jeho pozornosti

Gray nabízí radu pro ženy. Pokud je žena obeznámena s tím, že mužův výkon je kvalitnější tehdy, jestliže se koncentruje v jednom okamžiku na jednu záležitost, nebude po něm chtít rozdělovat své soustředění. Je tak možné zabránit zbytečné hádce.

Za jiných okolností, kdy potřebuje mužovu psychickou účast, může tuto informaci zužitkovat k jeho účinnému vytržení z jiné činnosti. Je vhodné ji sdělit muži na začátku a poté projevit svou žádost o kratší dobu soustředěnosti, partner současně bude moci v klidu přesunout pozornost na jinou látku.

Gray doplňuje, že srozuměná žena chápe, že není – li mužova pozornost k ní úplně nejvyšší, nejedná se o znamení jeho nezájmu. Svědčí to však o jeho dřívějším zaujetí jinou činností.⁹⁸

5.9 Zacházení se slovy

5.9.1 Proč ženy tolik mluví?

Peaseovi se vyjadřují k otázce, proč tomu tak je. Připomínají, že mozek muže je od přírody předurčen k tomu, aby se bez ustání vypořádával s úkoly. Jestliže se muži dají do řeči,

⁹⁵ GRAY, John. *Mars, Venuše a jejich vztahy*. Přel. Václav A. Černý. Praha : Práh a Knižní klub (společně), 1996. ISBN 80-85809-32-X. ISBN 80-7176-323-3. S. 58.

⁹⁶ Tamtéž. S. 58-59.

⁹⁷ Tamtéž. S. 59.

⁹⁸ Tamtéž. S. 59.

účelem je, aby si zprostředkovali fakta a data. Obvykle platí, že „mluví, jen když mají co říci“, tj. záměrem je předat si zprávy, údaje a nalezená východiska. To může zapříčiňovat potíže, chtějí – li si něco sdělit muž se ženou. Ženin hovor se totiž od partnerova zásadně různí. Pro ženu je předmětem, skrze něhož se stýká s lidmi, a mluvu pojímá i jako udělovanou prémii.⁹⁹ Znamená to tedy, že pokud žena má k muži kladný vztah nebo vyjadřuje souhlas či podporu, mluví s ním, v opačném případě mlčí.¹⁰⁰

Podle Peaseových, pokud se žena pustí do hovoru, účelem bývá, aby zůstala ve spojení s komunikačním protějškem, a netouží po nabídkách řešení. Poté, co muž zaznamená v řeči problémy, domnívá se, že ho žena nepřímou vyzývá k pomoci. Nenechává ji domluvit a ihned poskytuje doporučení. Její obvyklou reakcí je nelibost, protože ani nemůže úplně vyjádřit svůj postoj. Zanechá to v ní dojem, že muž vnucuje své vždy správné mínění a dokládá její nesprávné. Jestliže žena přistoupí na to, že někoho seznámí s vlastními emocionálními stavy či problémy, tak musí danému člověku důvěřovat. Rozhodně nemá v úmyslu zapojovat každého do svých privátních záležitostí.

Peaseovi konstatují, že pokud žena s protějškem nehovoří, lze si to vykládat i jako jakousi podobu „potrestání“. Toto jednání je ale funkční jen v případě, že druhou osobou je také žena. Zmíněný „trest“ na muže neúčinkuje. Ten je naopak velice spokojený, když po nějakou dobu okolo něj není ruch a mlčí se.¹⁰¹

Muži lze však opravdu udělit trest, a to tím způsobem, že ženino mluvení nebude mít konce a ona se v něm bude střídavě věnovat různým námětům.¹⁰²

⁹⁹ PEASE, Allan a Barbara. *Proč muži lžou a ženy pláčou*. S. 191.

¹⁰⁰ Tamtéž. S. 191-192.

¹⁰¹ Tamtéž. S. 192.

¹⁰² Tamtéž. S. 193.

5.9.2 Mužský a ženský způsob řešení problémů

Peaseovi uvádějí, že ženský život je zhruba o sedm let delší než mužský, což je způsobeno hlavně tím, že jejich způsob vypořádávání se se stresem je účinnější.¹⁰³ Muž, jenž touží po psychicky náročném dnu po odpočinku, vědomě soustřeďuje pozornost na něco jiného, ať už na psychickou nebo fyzickou aktivitu.¹⁰⁴ Může se jednat např. o činnosti jako je sledování programu v televizoru, četba, zahradničení či modelářství atp. Mužský mozek je v porovnání se ženským takzvaně „jednostopý“, a tak je - li plně zaměstnaný jím vybranou činností, nemůže se již zabírat obtížemi. Tímto způsobem odpočívá.

A pro porovnání je tu jiný muž, stresem zmožený a nevěnující se náhradní aktivitě. Brzy přestává komunikovat, vybere si nějaké místo a přemýšlí, jak se zbavit svých úkolů. Tento postup ohrožuje lidské zdraví, poněvadž škodlivý stres může zapříčínovat vznik zažívacích obtíží, žaludečních vředů nebo infarkt.

U žen je situace odlišná. Touží – li se ženy zbavit stresu, mají potřebu o vzniklém problému velmi často mluvit, což také činí, a důkladně ho analyzují ze všech možných stran. Nezamýšlejí se dopracovat k něčemu konkrétnímu. Tím, že otázku mnohokrát proberou, podaří se jim stres překonat.¹⁰⁵

Gray konstatuje, že „ve stresu se soustředěné vědomí stává ještě soustředěnějším, kdežto otevřené vědomí ještě otevřenějším.“¹⁰⁶ V této skutečnost můžeme najít skrytý důvod řady neshod. Např. pokud muž trpí stresem pocházejícím z práce, nebude schopen vynaložit koncentraci na jiné věci. Je tomu proto, že jeho vědomí se něčím zabírá a nemá možnosti, aby se věnovalo ještě dalším otázkám. V tomto směru platí, že čím větší stres na něho doléhá, tím může působit po příchodu domů roztěkaněji. Jestliže se na dotyčného někdo obrátí a hovoří, může dojít i k tomu, že vyhledá noviny a začte se do nich. I když to tak může vypadat, nemá v úmyslu dotknout se ženiny cti urazit ani projevit lhostejnost. Pravý záměr je, že využije novin k tomu, aby se vyhnul naslouchání partnerce, jelikož v duchu se nadále zabírá profesními tématy.¹⁰⁷ Žena na to může odpovědět slušnou prosbou o koncentrování se na

¹⁰³ Tamtéž. S. 193.

¹⁰⁴ Tamtéž. S. 193-194.

¹⁰⁵ Tamtéž. S. 194.

¹⁰⁶ GRAY, John. *Mars, Venuše a jejich vztahy*. S. 59.

¹⁰⁷ Tamtéž. S. 59.

obsah jejího sdělení. Při druhé variantě, tj. muž je roztěkaný, je vhodné vyčkat až do chvíle, kdy zpozorní.¹⁰⁸

Podle Graye ženy disponují otevřeným vědomím, neztřídka dochází k situaci, že je začne zmáhat množství žádostí dalších osob. Je zde možné vidět jakousi paralelu, kdy muž je zcela zaneprázdněný řešením jedné věci, na rozdíl od ženy, jež už nemůže unést tíhu velkého počtu úkolů. Myslí si, že musí splnit všechny a současně je jí jasné, že úplně vše se zvládnout nedá.

Pakliže muži o tomto ženském sklonu nevědí, je jejich častou reakcí frustrace. Muž se domnívá se, že za partnerčinými zápornými vjemy stojí on či že za ně nese nějakou míru odpovědnosti. Aby se uhájil, předhazuje jí její pocity a snaží se jí utvrdit v tom, že „dělá problém z každé maličkosti“. Je nutné, aby si muži uvědomili pravý záměr tohoto ženského postupu. Ženy čelící nadměrnému tlaku všelijakých nároků nepotřebují za každou cenu hledat viníka. Hovorem o svých problémech sledují jediný cíl, a to zmírnění jejich vlivu. Valná část mužů s tímto jednáním není obeznámená. Myslí si, že pomohou zmenšit ženino trápení tak, že poskytují své výklady o neexistenci důvodů ke zlobě či přicházejí s nabídkou východisek z jejich problémů. Je třeba dodat, že takové úsilí sice má účinek, ale pouze záporný.¹⁰⁹

Gray shrnuje, že když jsou příslušníci obou pohlaví nuceni čelit nadměrnému tlaku, jejich používané postupy vedoucí k dosažení úlevy jsou nestejně. U žen dochází ke zmírnění negativních pocitů tím, že využijí možnosti k ústnímu probrání problému s vhodným člověkem, jenž projeví ochotu ji vyposlechnout. U mužů se dostaví ulehčení při následujícím postupu: nejprve posoudí, nakolik jsou jednotlivé problémy závažné, utřídí si je, poté z nich vybere jeden, na který zaměří svoji koncentraci. Aby ho mohl zdolat, je potřeba si sestavit přibližný plán zamýšlených kroků.¹¹⁰

Gray říká, že muži jsou od přírody utvořeni, aby se dopracovávali k určitému řešení. Pokud se objeví něco, z čeho má muž najít východisko, využije pro hledání veškeré své dostupné možnosti. Na jeho náladě se příznivě odrazí, dojde – li k nějakému výsledku, nebo když bude mít přinejmenším představu o zamýšlených úkonech. Jestliže přes vynaloženou snahu nepříjde na nic vhodného, zkontaktuje muže, jehož si cení, a záležitost spolu proberou.

¹⁰⁸ Tamtéž. S. 60.

¹⁰⁹ Tamtéž. S. 60.

¹¹⁰ Tamtéž. S. 61.

Pokud se ho muž rozhodne zapojit do své věci, zamýšlí zjistit jeho stanovisko. V případě, že mu oslovený člověk vyhoví, působí to na něj kladným účinkem.

Když nějaká událost způsobí u ženy rozladění, pokládá ho za stav, na který má nárok. To považuje za prvořadé, a proto je žádané partnerovo pochopení. Je pro ni podstatné, aby mohla seznámit muže se svými pocity, nepřeje si být zastavována. To, že má možnost někomu se vyzpovídat, i když není znát zřetelný účel, ji posiluje. Přes skutečnost, že její nevyřešené věci zůstanou v totožné podobě, ona zaznamená pocit určitého zlepšení.

Podle Graye muž nesprávně soudí, že úsilím o vyřízení všech jejích problémů ženu podpoří. Odtud pramení jeho silný pocit frustrace a nemohoucnosti, jenž se ho zmocňuje při partnerčině hovoru o zneklidňujících jevech. Tím, že ho žena zasvěcuje do svých nevyřešených záležitostí, nabývá dojmu, že má být všeznalou a všemocnou osobou pro jejich vyřízení. Průběh hovoru u něho vyvolává pocit bezmocnosti.¹¹¹ Muž se ale může během partnerčina vyprávění o prožitcích uvolnit. Mezi jeho úkoly nepatří řešení jejích problémů, ale jeho úloha coby pozorného posluchače je velice potřebná a užitečná. Ženě se tak od něj dostane podpory i přesto, že její problémy se ani o trochu nezmenší.¹¹²

5.9.3 Proč ženy přehánějí?

Peaseovi uvádějí, že zveličování se týká obou pohlaví. Nestejný je jeho předmět, muži nadsazují ve faktech, ženy v pocitech a citech. Muži přehánějí, když se jedná o význam jejich práce, výši platu, rozměr úlovku, technické vlastnosti jejich vozu atd. Ženy nadsazují, jestliže je tématem debaty reagování na emocionální potíže a komentáře zúčastněných. Ženský mozek se vyznačuje orientací na lidi, tudíž se o poznání více než muži zabývají úvahami a rozbory vztahů.¹¹³ Nadsazování ženami v oblastech výrazů a emocí je obvyklý jev a ony ho chápou. Muži však mohou toto zveličování nést velmi nelibě. Jelikož pro jejich mozek jsou stěžejní fakta a data, tak sdělení pojímá v jeho přesné podobě.¹¹⁴

Pokud žena komunikuje, neopírá se pouze o svou výřečnost, avšak i o řeč těla. To platí pro případ předávání informací, ale i tehdy, chce – li je obdržet. Z řeči ženina těla lze vypořadovat její náladu a z šedesáti až osmdesáti procent se zakládá jádro její komunikace. Podle toho, jaký volí tón hlasu, je možné určit, co míní. Ženy v komunikaci využívají pěti rozdílných odstínů, ale v mužských schopnostech je rozeznat jen tři. Ve slovech se ukrývá

¹¹¹ Tamtéž. S. 69.

¹¹² Tamtéž. S. 70.

¹¹³ PEASE, Allan a Barbara. *Proč muži lžou a ženy pláčou*. S. 196.

¹¹⁴ Tamtéž. S. 197.

jenom sedm až deset procent zprávy. Z toho lze vyvozovat, že slova nezastávají v ženském vyjadřování hlavní úlohu, poněvadž valná část dorozumívání je mimoslovní. Pro ženy jsou podstatné pocity a city. Jejich nejvýznamnějšími komunikačními nástroji jsou řeč těla a odstín hlasu.¹¹⁵

5.9.4 Proč ženy nikdy nemluví k věci?

Peaseovi uvádějí, že muži nezdědili shledávání ženský způsob sdělování jako nejasný. Mají dojem, že ženy po nich požadují, aby odhalovali, co ony zamýšlejí. Označení pro tuto neurčitost je „nepřímá řeč“.¹¹⁶ Ženin projev může působit nezřetelně, tj. že mluví v náznacích o tom, o co stojí, jindy vytváří nějaké dedukce. Cíl tohoto stylu dorozumívání je takový, že „pomáhá vytvářet vztahy a vazby s ostatními tím, že není agresivní, konfrontační a nevede ke konfliktům.“¹¹⁷ V nepřímé řeči nelze nalézt prvky útočnosti a nadvlády, což přispívalo k sdružování a spolupráci žen a jejich vyrovnaným vztahům.¹¹⁸

Jestliže si dvě ženy povídají tímto nepřímým způsobem, za obvyklých okolností nenastává nijaká překážka. Disponují totiž schopností odhalit, co je správným obsahem sdělovaného. Vedou – li spolu nepřímou debatu žena a muž, konečný výsledek bývá velice špatný. Mužský styl mluvy se vyznačuje přímostí a tím, že vyřčené chápou doslova. Pokud muži z ženského rozhovoru cítí, že má chabou stavbu a postrádá zřetelný účel, dostavuje se u nich značné znepokojení. Nabývají dojmu, že ženy se účastní hovoru a přitom nesledují nijaký záměr. V okamžiku, kdy muži zachytí nepřímou řeč, nemohou se zbavit pocitu, že je žena bláznivá, eventuálně jí nenechají domluvit a vznášejí námitky.¹¹⁹

5.9.5 Proč ženy chtějí znát všechny podrobnosti? Ženy jsou zaměřeny na pátrání po detailech

Peaseovi připomínají, že „žena jakožto pradávna ochránkyně rodinného krbu okolo sebe musela mít okruh blízkých lidí, kteří by se o ni postarali, kdyby se její muž nevrátil z lovu či boje. Skupina blízkých osob pro ni byla pojistkou. Ženino přežití záviselo na její schopnosti vytvořit si těsné vazby k ostatním. Proto musela znát všechny podrobnosti o každém členu skupiny a jeho rodině. Bylo to nutné pro přežití skupiny.“¹²⁰ Pokud budou žena a muž zpětně komentovat společně prožitou společenskou akci, bude mít žena k dispozici dostatek informací o kterékoliv přítomné osobě. Budou se týkat jejich zaměstnání, kamarádů,

¹¹⁵ Tamtéž. S. 198.

¹¹⁶ Tamtéž. S. 201.

¹¹⁷ Tamtéž. S. 202.

¹¹⁸ Tamtéž. S. 202-203.

¹¹⁹ Tamtéž. S. 203.

¹²⁰ Tamtéž. S. 211.

představ, přání, zdraví, rodiny atd. Muž si odnese poznatky, jaké kdo vlastní technické vymoženosti, o rybaření, jak si poradit s terorismem, o sportu, zasměje se neznámým vtipům atd. Avšak kromě zmíněných okruhů si z diskuse neodnesou hodnotnější údaje, např. o osobním životě přítomných lidí. O ty se s nimi později podělí partnerka.¹²¹ Příroda utvořila ženský mozek tak, aby jejich nositelky v zájmu uchování života vyvíjely úsilí opatřit si potřebné informace. Jedná se o obory činnosti příslušníků daného společenského seskupení a o možnosti oboustranné podpory.¹²²

6 Jan Poněšický: Srovnání ženských a mužských vlastností (osobnostních rysů)

6.1 Rozum, logika a věcnost

Podle Poněšického, muži vysoce hodnotí rozum, logiku a věcnost, které v sobě rozvíjí. Mají totiž strach ze zženštění a ty jim pomáhají, aby je neovládlo. Jejich prostřednictvím dosáhnou moci nad ženami. Pokud člověk používá logiku, tak musí nutně dělat rozdíly, chod světa vnímá jako působení dvou opačných párů. Při hodnocení upřednostňuje pouze jednu část řešení. Upřednostňují věcnost, aby nabyli kontroly. Uvědomují si, že znalostmi je možné dosáhnout vlády. V popředí jejich zájmu je věc, zásada, logika a pravda. Jimi zabrání tomu, že by jejich duševní stav mohl být ovlivněn vcítěním se do jiné osoby, jakož i působení svých citů.¹²³

Poněšický to dokumentuje na soužití muže se ženou. Je – li muž v důvěrném vztahu se ženou, jeho postavení mu úplně nevyhovuje, a proto o to důrazněji trvá na prioritě rozumu. Ženskou variantu logiky obvykle znehodnocují, uvažování žen označují za tzv. „ženské“, úsudek zaměňují za předsudek a zvědavost považují za zvědavost. Vysoko hodnotí mužskou nadvládu ducha, znalosti, nestranný názor a všeobecný přehled. To v sobě ukrývá jak snahu o uchování vlastní svobody, tak i to, aby muž mohl pokračovat ve zmocňování se okolí.

Muž totiž nelibě nese, pokud cítí, že je ovládán a řízen. Pokládá tak svoji mužnost, kontrolu a sebekontrolu za ohroženou.¹²⁴

¹²¹ Tamtéž. S. 211.

¹²² Tamtéž. S. 211-212.

¹²³ PONĚŠICKÝ, Jan. *Fenomén ženství a mužství. Psychologie ženy a muže, rozdíly a vztahy*. 4. vyd. Praha : Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-546-6. S. 85.

¹²⁴ Tamtéž. S. 86.

6.2 Ženské nevědomí

Poněšický říká, že rysy ženského nevědomí jsou obraznost, větší šíře a rozptýlenost. Ženský intelekt je možné charakterizovat jako převážně syntetický, celistvý. Ve svých názorech dávají přednost člověku a vztahu před skutečností a podstatou. Je obecně známo, že se ženy příliš nechtějí účastnit debat a čelit hodnocení, protože si je mohou vykládat jako odvrhnutí nebo snížení míry přitažlivosti. Také ale nevítají logické důvody a věcnost, nejen proto, že nevystihují obtížné citové stavy u lidí. Vhodnější je ženský přístup: rozvážnost, jemná vnímavost a schopnost vytušení. Zdroj jejich vědění spočívá v citovém vnímání, které ženy vede. Může mít podobu správného nazírání na city či fantazie.

6.3 Postoj ke světu

Poněšický porovnává rozdíly v postoji ke světu. Pro muže je příznačnější asimilace. Okolí si upravují podle svých požadavků, což je do jisté míry důsledkem jejich větší agresivity. Ženy častěji vystihuje akomodace. Je pro ně typické aktivní naslouchání, vůle čekat, větší důvěra a naděje. Účelem není nečinné přizpůsobení se.¹²⁵

Soužení mužů mívá počátek v tom, že se snaží ovlivňovat a zasahovat do dějů. Přitom by spíše měli být zdrženlivější, zastavit se a snažit se věci pochopit. Muži projevují nutkání okamžitě se vrhnout do činnosti, hledat východiska, účinnost svého konání, poněvadž jinak by to považovali za bezúčelné. Z toho důvodu vysoko hodnotí sílu, vůli a čin.¹²⁶

6.4 Muži berou vše „doslova“

Poněšický říká, že ve chvílích, kdy žena dává průchod svým citům, muž naopak začne více uplatňovat logiku. K tomu dochází proto, že muži vyvažují svoji emoční stránku rozumem a objektivitou. Z citového hlediska je možné hovořit o jejich zaostalosti, následkem čehož jsou bezmocní vůči ženiným emocím. U mužů došlo v dětství k umlčení jejich ženské části. Je tomu proto, že byli muži tehdy nuceni se ztotožnit s otcem, i z důvodu, že je pro ně neskutečně těžké ženu (matku) odbýt, a také kvůli tomu, že muži mají obavu z podrobení silnější citovou ženou. Mužům vyhovuje, jestliže žena k nim směřuje srozumitelné požadavky, na které mohou patřičně zareagovat.¹²⁷

¹²⁵ Tamtéž. S. 87.

¹²⁶ Tamtéž. S. 88.

¹²⁷ Tamtéž. S. 100.

7 Carol Gilliganová: Vztah ženy a muže

Gilliganová o vztahu ženy a muže říká, že je v něm potřebné spojení. Je důležité, aby obsahoval kromě empatie, tj. umění naslouchat partnerovi, i porozumění jeho odlišnému jazyku a také uvědomění si jeho rozdílného úhlu pohledu. Vliv má i to, že oba by si měli být vědomi, že disponují hlasem a jazykem. V popředí zájmu Gilliganové jsou omyly ve vzájemných vztazích mužů a žen. Muži zastávají názor, že získají znalost o ženách poté, co ji získají o sobě. Ženy se oproti nim domnívají, že až potom, co dospějí k poznání druhých lidí, poznají i sebe sama. Důsledkem toho je, že jak muži, tak ženy se drží zásady nevyslovovat ženskou zkušenost, čemuž odpovídají jejich vztahy. Do tohoto stavu nezasahují, jelikož muži nevnímají své odtržení od žen a ženy si nejsou vědomy své rozdělenosti. Je důležité dodat, že ani v literatuře, ani v debatách týkajících se mezilidských vztahů a lásky nejsou tyto skutečnosti záměrně zmiňovány.¹²⁸

Na základě svého bádání soudí, že muži i ženy mohou používat odlišnou řeč a současně ji pokládat za totožnou, jejich řeči se mohou skládat z obdobných slov s tím, že ukrývají opačné prožitky já a společenských vztahů.¹²⁹ Protože ženy i muži si nevykládají obsah těchto jazyků zcela jednotně, z čehož plynou časté neshody. Partneři se hůře dorozumívají a rozpory záporně ovlivňují schopnosti spolupráce a vklad obou do vztahu. Současně tyto jazyky zahrnují vzájemné hodnocení.

Doposud bylo slyšet převážně hlasy mužů, kteří přicházeli se svými vývojovými teoriemi, jež vznikaly na základě jejich prožitků. Poslední dobou jsou ale ženy zticha, a pakliže se projeví nahlas, najednou je nelehké jim porozumět. Gilliganová k tomu poznamenává toto: „Avšak v odlišném hlase žen tkví pravda etiky péče, pouto mezi vztahem a odpovědností, a kořeny agresivity, když nefunguje spojitost.“¹³⁰ Fakt, že ne každý dokáže zaznamenat pravou podobu života žen a rozlišovat v jejich hlasech, lze přičíst i domněnce, že je možné se dopracovat k sociální zkušenosti a vysvětlení pouze jedním způsobem. Při využití dvou rozdílných metod je možné dosáhnout přesnějšího obrazu lidské zkušenosti.¹³¹

¹²⁸ GILLIGAN, Carol. *Jiným hlasem. O rozdílné psychologii žen a mužů*. 1. vyd. Přel. Eva Klimentová. Praha : Portál, 2001. Edice Spektrum. ISBN 80-7178-402-8. S. 21.

¹²⁹ Tamtéž. S. 186-187.

¹³⁰ Tamtéž. S. 187.

¹³¹ Tamtéž. S. 187.

8 Milan Machovec: Rehabilitace „světa ženy“ v životních postojích mužů

Machovec nazývá chybou konce 19. století, kdy bylo emancipace spojovaná pouze se ženami. Obdobnou chybou o sto let později bylo přesvědčení žen, že program feministického hnutí mohou prosazovat jen ony s tím, že s muži nesouvisí. Je nutné konstatovat, že během uplynulých sta let lhostejnost a egoismus mužů se po celém světě mnohonásobně zvětšily. Důsledkem jejich konání je, že lidský rod obecně je vážně ohrožený.

Východisky z této situace nejsou „protimužsky orientované“ cíle, poněvadž nemohou přinést požadované výsledky. Emancipace jako celek musí zahrnovat obě pohlaví. Vyznačuje se tím, že je buď obecně lidská, nebo žádná. Očekávaným účelem dnes už není to, aby se ženy dostaly do naprosté většiny povolání. K realizaci došlo, přesto se úspěch nedostavil. Na zákonitosti „mužské civilizace“ to ale žádný vliv nemělo. Tím, že by ženy nahradily muže ve všech vedoucích a kontrolních funkcích, se vzniklý ohrožující stav nevyřeší. Je žádoucí, aby se inteligentní muži spojili s inteligentními ženami a postupně vycvičili zbývající část lidstva (zejména muže) k tomu, aby dovedli opět nalézt a jiným způsobem ohodnotit podceňovaný tzv. „svět ženy“.

Podle Machovce je nezbytné, aby vzali na vědomí jednoduchou skutečnost, že svět ženy, tj. základní funkce domova a kontakty mezi členy rodiny, zejména s dětmi, dosud nepoznamenanými vnucovanými hodnotami moderní doby, je obvyklým a nezkaženým těžištěm lidského společenství. Tento „pravý svět“ nemůže člověku absolutně nic vynahradit kdykoliv během společenského vývoje.

Dosavadní „svět muže“ představuje svět principů techniky a moci. Celkově za dobu posledních tří tisíců let nastala změna v tom, že „mužský svět“ nabyl představy, že on je tím správným a obsahuje účel sám v sobě.¹³² Muži považují členy rodiny a domov jako něco druhořadého.¹³³ Kvůli tomu dochází k pustošení planety Země, které může v blízké době přivodit pohromu. Jedinou možností pro člověka, jak to zastavit je, aby zhodnotil potřebnost „světa ženy“.¹³⁴

¹³² MACHOVEC, Milan. *Filosofie tváří v tvář zániku*. Brno : „Zvláštní vydání...“, 1998. ISBN 80-85436-61-2. S. 314.

¹³³ Tamtéž. S. 314-315.

¹³⁴ Tamtéž. S. 315.

9 Porovnání zjištěných poznatků jednotlivých autorů

Výsledky bádání prof. Františka Vyskočila týkající se typu vidění, prostorových schopností, typu vědomí, způsobu řešení problémů, způsobu používání řeči a vyrovnávání se se stresem muži na jedné straně a ženami na straně druhé. Shodují se se zjištěnými poznatky Allana a Barbary Peaseových a jsou obdobné jako závěry Johna Graye.

Jedná se zejména o naprogramování mozku mužů a žen, jeho příčiny a důsledky odrážející se v komunikaci a jednání. Autoři se shodli na tom, že mozek mužů a žen byl utvářen po dlouhou dobu (více než 100 000 let) způsobem jejich života. Ten byl předurčen daným pohlavím. Znamená to, že muž plnil úlohu obstaravatele obživy pro sebe a rodinu a také dbal na její bezpečí. Žena zastávala roli matky, pečovatelky, měla na starost přípravu pokrmů a správu obydlí.

Mušský mozek má takové uspořádání a tělo takovou podobu, aby muž byl schopen vystopovat kořist, zasáhnout a dopravit ji domů. To zahrnuje úzké vidění zaměřené na cíl, soustředěné vědomí, výborné prostorové schopnosti umožňující orientaci v terénu a schopnost najít optimální cestu zpět a fyzické předpoklady, především stavba těla a vyvinuté svalstvo.

Ženský mozek se vyznačuje strukturou, která umožňuje úspěšně se starat o potomstvo a ostatní členy rodiny, obstarávat část potravy sběrem, posoudit její vhodnost čichem. Její široké vidění jí dovoluje obsáhnout větší prostor, prostřednictvím rozptýleného vědomí je schopná vykonávat zároveň více činností. V prostoru se žena orientuje podle orientačních bodů, které úspěšně vyhledává a nachází podle nich zpáteční cestu.

Muži většinou hovoří za účelem sdělení si faktů, dat a řešení. Mluví v krátkých a výstižných větách, v daný okamžik se věnují pouze jednomu tématu. Pokud nemají co říci, tak mlčí. Ženy mluví se záměrem navázat kontakt a poté ho udržovat. Pokud chtějí něco konkrétního sdělit, často jim chvíli trvá, než přejdou k jádru věci. Stává se jim, že během rozhovoru se věnují několika tématům. Pokud mlčí, často je to známkou sporu nebo nepřátelství.

Mušský způsob uvažování je nastaven k řešení problémů. Jestliže muž potřebuje vyřešit své záležitosti, dělá to obvykle sám nebo se obrátí na důvěryhodného člověka se žádostí o radu. Ženský způsob myšlení má spojitost s mluvením. Jestliže žena hledá k něčemu řešení, má nutkání o tom podrobně diskutovat, a tím postupně dospívá k možnému řešení. Hovoří – li žena s mužem, může sledovat dva odlišné cíle, tj. ve většině případů touží jen po

vyslechnutí nebo může žádat o návrhy řešení věci. Prvotní mužskou reakcí na jakýkoliv problém je totiž okamžité poskytování rad.

V oblasti prožívání emocí jsou také rozdíly. Muži je skrývají uvnitř sebe, ženy jim dávají mnohem volnější průchod.

Působí – li na muže velký stres, ještě se více uzavírá do sebe, jeho zaměřené vědomí se ještě zužuje. Soustřeďuje pozornost a energii na vyrovnání se s ním a požadavky druhých nevnímá. Pokud musí žena čelit velké zátěži, snaží se vyhovět nárokům druhých a své potřeby odsouvá do pozadí, její široké vědomí se dále rozšiřuje.

V každodenním životě zažívají muži situace, které jsou pro ně velmi nepříjemné. Jedná se hlavně o nakupování, kdy většinou nemohou uplatňovat svoji schopnost dostat se přímo z jednoho bodu do druhého. Zatěžující jsou pro muže i dlouhotrvající nákupy, tzn. nad třicet minut. Naopak žena si obvykle při nakupování odpočine a odreaguje se od starostí. Přesuny různými směry zvládá bez potíží.

Závěry, které vplynuly z výzkumu, vypovídají o průměrném muži nebo průměrné ženě. Autoři si jsou vědomi jen většinové platnosti v populaci.

John Gray zjištěné poznatky obohacuje o působení dvou protikladných energií. Muži zastupují působení dostředivé síly, ženy fungují na principu odstředivé síly. Tyto energie tvoří dohromady jeden celek, jsou komplementární.

Poněšický se shoduje s předešlymi autory v tom, že muž dává přednost skutečnosti a podstatě věci na rozdíl od ženy, která upřednostňuje člověka a vztah. Muž se velmi obává případného zženštění, touží po svobodě a oproti ženě je citově zaostalý. Muž vyvíjí aktivitu i v případech, kdy to není potřebné nebo je i škodlivé. Ženská pasivita je někdy hodnotnější než mužská aktivita.

Gilliganová spatřuje u mužů a žen rozdíly ve způsobu získávání znalostí o svých protějšcích a v používání jazyka. Přestože mluví stejnou řečí, tak výklad sdělení je odlišný.

Machovec rozlišuje u lidí „svět ženy“ a „svět muže“. Volá po urychleném znovuoobjevení „světa žen“, neboť ho považuje za ten pravý a správný. Ve „světě mužů“ jde pouze o výkon, zisk, moc za cenu pustošení a možné zničení společné planety Země.

10 Závěr

Muži a ženy se vzájemně odlišují v mnoha ohledech. Příčiny spočívají v rozdílných mozkových strukturách. Dlouhou dobu, přibližně 100 000 let, se jejich mozky utvářely náplní každodenního života. Úkolem muže bylo především zajištění potravy pro celou rodinu. Úkolem ženy byla zejména péče o příbytek a potomstvo. Nastavení mozku obou pohlaví až do současnosti odpovídá dříve vykonávaným činnostem.

Muži proto vynikají v prostorových schopnostech, jejich vidění je úzké a vědomí zaostřené. Charakter jejich komunikace je přímý, vyjadřují se stručně, jasně a věcně. Účelem je podělit se o fakta a data. Pokud nemají jasný záměr, obvykle nehovoří. Mlčení mezi muži neobsahuje žádný záporný prvek. Problémy většinou řeší samostatně, většinou je nezveřejňují. Se stresem se vyrovnávají buď přímým řešením anebo se mu vyhnou.

Ženy jsou naopak výborné v nalézání orientačních bodů v terénu, jejich vidění je široké a vědomí rozptýlené. Charakter jejich komunikace je poněkud zastřený, často mluví déle, i když chtějí málo sdělit. Účelem hovoru je navazování kontaktů a jejich udržování. Ženy mluví, i když nesledují přesný cíl, a to jim pomáhá ve třídění myšlenek. Pokud spolu nehovoří delší dobu, důvodem bývá spor nebo nedobré vztahy. K řešení problémů přistupují tak, že je opakovaně a podrobně rozebírají s různými lidmi. Hlavním požadavkem je pouze naslouchání druhého. Stres ženy překonávají nejčastěji vyhledáním sociální podpory.

Muži a ženy mají rozdílný způsob prožívání emocí. Ženy dávají citům volnější průběh, muži je skrývají uvnitř sebe.

Muži upřednostňují skutečnost a podstatu věci a ženy naopak preferují člověka a vztah.

Jejich postoj ke světu není totožný. Ve „světě muže“ jde o výkon, moc, zisk, postavení atp. Ve „světě ženy“ jde o domov, děti, partnerství, skutečné hodnoty. Je to ten správný a pravý svět.

Ženy se od mužů různí nejen tělesnou stavbou, ale především psychickými vlastnostmi. Příslušníci obou pohlaví mají rozdílné předpoklady, přednosti, nedostatky a různé nároky a očekávání. Přes uvedené odlišnosti jsou však součástí jednoho živočišného druhu a navzájem se potřebují. Jejich protiklady dohromady tvoří jeden celek, jsou komplementární.

11 Resume

Men and women differ from each other in many aspects. The reasons lie in their different brain structures. For a long time, approximately 100,000 years, their brains were formed by the content of everyday life. The role of men was to ensure food for the whole family. The role of women was especially to take care of the home and offspring. The brain setting in both sexes at present corresponds with the activities they carried out before.

Men, therefore, excel in spatial abilities, their vision is narrow and their mind focused. The nature of their communication is direct, they express themselves briefly, clearly and soberly. The purpose is to share the facts and data. If they do not have a clear purpose, they usually do not speak at all. The silence among men does not contain any negative subtext. They usually solve their problems independently, they rarely make them public. They cope with stress either through a direct solution or they rather avoid it.

Women are great at finding landmarks in the landscape, their vision is broad and their mind diffused. The nature of their communication is somehow blurred, they often talk more although they want to say little. The purpose of their talk is to establish contacts and maintain them. Women talk even though they do not follow an exact target, and this helps them to organize their ideas. If they do not speak together for a longer time, the reason might be a dispute or bad relationships. Their way how to solve problems is to discuss them repeatedly and thoroughly with various people. The main requirement is only to listen to others. Women overcome stress by seeking social support.

Men and women have a different way of experiencing emotions. Women have freer expression of emotions, men hide them inside. Men prefer the reality and principle of things, on the contrary women prefer a human and relationship. Their attitude to the world is not the same. In the „world of man“ it prioritizes performance, power, gain, status etc. In the „world of women“ it prioritizes home, children, partnership, real values. It is the right and true world.

Women are different from men not only in their physical structures, but mainly in mental qualities. Both sexes have different dispositions, advantages, disadvantages and different demands and expectations. Despite these differences, however, they are part of one species and need each other. Their opposites make up together one whole, they are complementary.

Seznam využitě literatury a zdrojů

- GILLIGAN, Carol. *Jiným hlasem. O rozdílné psychologii žen a mužů*. 1. vyd. Přel. Eva Klimentová. Praha : Portál, 2001. Edice Spektrum. ISBN 80-7178-402-8.
- GRAY, John. *Mars, Venuše a jejich vztahy. Smír s opačným pohlavím*. Přel. Václav A. Černý. Praha : Práh a Knižní klub, 1996. ISBN 80-85809-32-X (Práh). ISBN 80-7176-323-3 (Knižní klub).
- GRAY, John. *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše. Praktický návod, jak zlepšit vzájemné porozumění a dosáhnout v partnerských vztazích toho, co od nich očekáváme*. Přel. Václav A. Černý. Praha a Brno : Práh a Svan (společně), 1994. ISBN 80-85809-18-4.
- LIPPA, Richard A. *Pohlaví: příroda a výchova*. 1. vyd. Praha : Academia, 2009. Edice Galileo, sv. 23. ISBN 978-80-200-1719-2.
- MACHOVEC, Milan. *Filosofie tváří v tvář zániku*. Brno : „Zvláštní vydání...“, 1998. ISBN 80-85436-61-2.
- PEASE, Allan a Barbara. *Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách*. 1. vyd. Přel. Marta Rottová. Brno : Jiří Alman, 2007. Edice Cesta k poznání. ISBN 80-86135-15-2. S. 21.
- PEASE, Allan a Barbara. *Proč muži lžou a ženy pláčou*. 1. vyd. Přel. Marta Rottová. Brno : Jiří Alman, 2009. Edice Cesta k poznání. ISBN 80-86135-34-9.
- PONĚŠICKÝ, Jan. *Fenomén ženství a mužství. Psychologie ženy a muže, rozdíly a vztahy*. 4. vyd. Praha : Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-546-6.
- RENZETTI, Claire M. CURRAN, Daniel J. *Ženy, muži a společnost*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0525-2.
- VYSKOČIL, František. Rozdíly mezi mužem a ženou. *Vesmír* 85. 2006, 7, 429-431. ISSN nevedeno.
- VYSKOČIL, František. Rozdíly mezi mužem a ženou. *Vesmír* 85. 2006, 8, 490-494. ISSN nevedeno.

Wikipedia: [citováno 16. 4. 2014]. Dostupné z:http://cs.wikipedia.org/wiki/Franti%C5%A1ek_Vysko%C4%8Dil
Využito z důvodu nemožnosti zjistit údaje z jiného zdroje.